

Iktatószám: .../2024.

**A BODROGKERESZTÚRI NYITNIKÉK ÓVODA,
BÖLCSŐDE ÉS KONYHA
NÉPHAGYOMÁNYÁPOLÁSRA ÉPÜLŐ
KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAMJA
OM: 028817**

KÉSZÍTETTE: A nevelőtestület bevonásával
Juhász Györgyné igazgató

2024.01.01

Az alapító okirat kelte, száma:2021.07.17. Bk/873-8/2021.

Az óvoda hivatalos elnevezése:

Bodrogkeresztúri Nyitnikék Óvoda, Bölcsőde és Konyha
OM: 028817

Címe:

Székhely: 3916 Bodrogkeresztúr, Kossuth utca. 68.

Telefon: 47/396-043

E-mail: bodkerovi@gmail.com

Telephely: 3917. Bodrogkisfalud, Kossuth utca 61/a

Telefon: 06-20-3276232

E-mail: bokiovoda@gmail.com

Fenntartó:

Bodrogkeresztúr Község Önkormányzata

3916 Bodrogkeresztúr, Kossuth út 85.

Gazdálkodási szempontból részben önálló.

Munkáltatói jogkört az intézmény igazgatója gyakorolja.

Az intézmény igazgatója, a program benyújtója: Juhász Györgyné

Az óvodai csoportok száma: 3, férőhelyek száma 90 fő

Székhely: 2 csoport - 60 fő

Telephely: 1 csoport – 30 fő

I. BEVEZETÉS

1. Törvényi háttér
2. Az óvoda bemutatása

II. AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI HITVALLÁSÁNAK TÜKRÉBEN A NÉPHAGYOMÁNYŐRZÉS ÉS A KÖRNYEZETINEVELÉS CÉLJAI, FELADATAI

1. Gyermekekép
2. Óvodakép
3. Személyi feltételek
4. Tárgyi feltételek

III. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

1. Játék
2. Ének, zene, énekes játék
3. Rajzolás, mintázás, kézi munka
4. Mozgás
5. A külső világ tevékeny megismerése
6. Munka jellegű tevékenységek
7. Tanulás

IV. KÖRNYEZETI NEVELÉS ÉS HAGYOMÁNYŐRZÉS AZ ÓVODÁS KORÚ GYERMEKEKTEVÉKENYSÉGÉBEN

V. KÖRNYEZETI NEVELÉS ÉS HAGYOMÁNYŐRZÉS AZ ÓVODÁN KÍVÜL

1. Helyi értékek és problémák feltérképezése.
2. Helyi célok megfogalmazása.
3. Lakóhely megismerése (értékek, gondok, megoldás módja).
4. Hagyományok védelme.

VI. A KÖRNYEZETI NEVELÉS ÉS HAGYOMÁNYŐRZÉS MÓDSZEREI

VII. MINŐSÉGBIZTOSÍTÁS

VIII. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

IX. GYERMEKVÉDELEM AZ ÓVODÁBAN

X. AZ ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS RENDSZERE

XI. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

I. BEVEZETÉS

1. Törvényi háttér

- **2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről**
- **363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról**
- **2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról**
- **20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet**

Felülvizsgálások, módosítások:

2013-ban módosítva a 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről, 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet, a 363/2012. (XII. 17.) Korm.rendelet – **az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról – alapján felülvizsgáltuk.**

2016-ban módosítva a 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban Nkt.), a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet, valamint az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet (a továbbiakban ÓNAP) alapján.

2018-ban módosítva a Kormány 137/2018.(VII.25.) Korm.rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012.(XII.17.) Korm.rendelet alapján, valamint a nevelőtestület szakmai indokai alapján.

2019-ben módosítva az Alapító Okirat módosítása, valamint a 2011.évi CXC. törvény legújabb módosítása alapján./2019.LXX törvény./

2021-ben módosítva az Alapító Okirat módosítása alapján

2024-ben módosítva a 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról törvény alapján

2. Az óvoda bemutatása

Székhely:

A bodrogkeresztúri óvoda 2000-ben épült, az év augusztusától működik. 2017. január 1-től a konyhát az óvodához csatolták, 2019. szeptember 15-től bölcsődei gondozással többcélú intézménnyé vált. 2021. szeptember 1-től intézményünkbe beolvadt a Bodrogkisfaludi Pillangó Óvoda, mely ettől az időponttól viseli a székhelyintézmény nevét. Az intézmény az utcafronttól

megfelelően elszeparált, csendes, nyugodt helyen van. Tájékozásából adódóan egész nap ki lehet használni a természetes megvilágítást. Az ablakok az óvoda kertjére néznek. Az épületben két csoportszoba, két gyermekmosdó, öltözőfolyosó, foglalkoztató szoba áll a gyermekek rendelkezésére. Található tálaló konyha, felnőtt mosdó, öltöző, mosókonyha, hulladéktároló, mosószer- és eszköztár, valamint igazgatói iroda. A csoportszobák alapterülete megfelelő, tágasak, világosak. Berendezésük és felszerelésük ízléses, családias. A gyermekek különféle játékaikhoz, mindenféle foglalkoztatásukhoz megfelelő számú és minőségű eszköz áll rendelkezésre. Az újonnan épült tornateremben jól felszerelt, használatuk biztosítja a változatos mozgástevékenységek szervezését.

A fűtés gázzal történik, a szennyvíz csatornahálózatba folyik. A mosdókban meleg víz is van. Az udvar tágas, rendelkezik füves, virágos, aszfaltozott részel, napos és árnyékos felülettel, beépített udvari játékokkal, homokozóval.

A két csoportban a férőhelyek száma 60 fő, a gyermek kényelmesen elférnek. A csoportszobát öltözőfolyosó, tálalókonyha és gyermekmosdó egészíti ki. A gyermekek sokoldalú foglalkoztatásukhoz megfelelő eszköz, játék van. A két udvarész tágas, fűvel, térkővel és gumilappal borított. Van fedett homokozó és beépített játékok.

Telephely:

Bodrogkisfalud a történelmi Zemplén vármegye települése. A Hegyalján, a Zempléni-hegység lábánál, Tokajtól mintegy 6 kilométerre fekszik, Bodrogkeresztúr és Szegi települések között, a Bodrog folyó partján. Lélekszáma nem éri el az 1000 főt.

Szerencsések vagyunk, hogy itt élhetünk, és itt alapozhatjuk meg gyermekeink nevelését.

Óvodánk a tokaji, majd az erdőbényei óvoda tagóvodájaként működött, majd a csoport 2021. szeptember 01-től beolvadt a bodrogkeresztúri óvodába.

A falu központjában, az iskola épületében tevékenykedünk, éljük a mindennapjainkat.

A bodrogkisfaludi telephelyen egy vegyes csoportban fogadja a gyerekeket. A férőhelyek száma 30 fő. Csoportszobáink tágasak, világosak, a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelőek, jól felszereltek.

Az elhasználódott bútorokat, játékokat, eszközöket folyamatosan igyekszünk újakra cserélni, fenntartó és pályázatok segítségével.

Az újonnan kialakított tornateremben számos eszköz áll a rendelkezésre a minél változatosabb mozgás biztosítására.

Udvarunk mérete, felszereltsége kielégíti a gyermekek mozgásigényét, sokféle lehetőséget nyújt a tevékenységekre. Úgy alakítottuk ki, hogy minden évszakban alkalmas legyen a természeti

változások megfigyeltetésére, a gyermekek kinn tartózkodására, kényelmes szabad játékra, pihenésre, az egészséges testi-lelki fejlődéshez szükséges mozgásra.

Személyi feltételeink adottak. Mindkét óvodapedagógus több diplomával rendelkezik, a gyermekek ellátását segítő dajka is szakképzett. Heti egy alkalommal logopédus és fejlesztő pedagógus segíti a munkánkat.

II. AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI HITVALLÁSÁNAK TÜKRÉBEN A NÉPHAGYOMÁNYŐRZÉS ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉS CÉLJAI, FELADATAI

Az óvoda hitvallása

„ A Föld mindössze egy porszem a világegyetemben. Ám egy nagyon értékes porszem, és egyenlőre az egyetlen otthonunk.” (Neil de Grasse Tyson)

„ A hagyomány nem a hamu őrzése, hanem a láng továbbadása.” (Morus Tamás)

Pedagógia programunknak a **Néphagyományőrző programot** választottuk, melybe beépítettük a környezeti nevelés sajátosságait is. Programválasztásunkkor a néphagyományok megismerése, a népszokások megőrzésére való törekvés motivált bennünket a környezettudatosság mellett.

Eredményeként: Ápoljuk a múltunkat, óvjuk a jövőnket.

A környezet és az egészség egymástól el nem választható fogalmak. A természet, környezet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életéről sem, mivel az ember a természet része. Az általa okozott természeti környezeti szennyezések károsan hatnak vissza a saját szervezete működésére. Ahhoz, hogy megértsük a jövőt és tenni tudjunk érte a jelenben, ismerni kell a múltat, az őseink által örökölt hagyományokat.

Ennek szellemében kívánjuk nevelni a ránk bízott gyermekeket, és programjainkkal a szülők és a környék lakóinak környezet és egészségtudatos magatartását is fejleszteni kívánjuk.

Nagy hangsúlyt fektettünk korábban is a játékra, a játékosságra, arra, hogy a kisgyermek minél tovább gyermek maradhasson, nem csináltunk belőlük kisiskolásokat. Az ismereteket is mindig játékos formában, természetes környezetben nyújtjuk számukra.

Pedagógiai programunkat az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján készítettük el. Célunk, hogy gyermekeink találják meg helyüket az őket körülvevő világban, közvetlen környezetükben.

Programunkban kiemelt szerepe van a játéknak, emellett fő hangsúlyt kap a magyar néphagyományok ápolása, a természet szeretete és a környezet védelme, megóvása.

A természeti környezetre figyelve a jeles napok számbavételével tervezzük mindennapjainkat.

Alapelvünk a gyermeki tevékenység szabadsága, a kisgyermek egyéni fejlődési ütemének elősegítése. Óvodánkban sikeresen tevékenykedhetnek a hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű és a tehetséges gyermekek egyaránt.

Fő feladatunknak tartjuk a kisgyermekek testi, lelki szükségleteinek kielégítését, érzelmi életének kibontakoztatását, a szocializációt és az értelmi nevelést.

A gyermek környezettudatos magatartásának megalapozását segítő pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezet kialakítása.

Speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása a megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve.

A gondozás kiemelt jelentősége, nevelés kapcsolatépítés a gyermekekkel, önállóságuk fejlődésének elősegítése, együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.

Alapelvünk:

- derűs, barátságos, családias óvoda kialakítása, az egyéni képességekre épülő fejlesztés, a kölcsönös elfogadás, tisztelet. A legfontosabb érték számunkra: a gyermek!
- a gyermekek a mindennapokban, a **jeles ünnepekre** való készülődésben **játékként** éljék meg a hagyományokat, mely az életüket színesebbé, érzelemgazdagabbá varázsolhatja. A közös ünnepvárás feladatait a programunk évszakokra építve, „ÉVKÖR”-re lebontva tartalmazza. A régi, ősi **értékek átmentése** - egyre fontosabbá válik, s a kisgyermek fogékonyak a hagyományok megélésére a mindennapokban.

Az óvodai életben ezt hogy valósíthatjuk meg? Az adott környezetre, a falusi és a családi háttérre építve –a mindennapi tevékenységekben, játékos foglalkozásokban. A mese-vers, az anyanyelvi nevelés, a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka és a külső világ tevékeny megismerése, az énekes játékok-mondókák, a táncitanítás, a mozgás a mindennapok kiemelt feladata. **Az értelmi képességek** fejlesztése mellett nagyon fontosnak tartjuk az **érzelmi nevelést**, az egyéni és a közösségi szokások, szabályok megismerését, betartását és a **munkára nevelést**!

Szeretnénk, ha a gyerekek derűsen, boldogan tölthetnék mindennapjaikat az óvodában – sok élménnyel, tapasztalattal, a játékos foglalkozásokon keresztül jól felkészülten kerülnének az iskolába. Fontosnak tartjuk a család – óvoda jó együttműködését. A szülők és a szülői szervezet évek óta hatékonyan segíti, támogatja óvodánkat, az óvodadolgozói lelkesen, igényesen végzik szakmai-pedagógiai –nevelő munkájukat.

- a gyermek személyiségének tiszteletben tartása;
- a személyiség egészének fejlesztése; készség- és képességfejlesztés, kiemelten a kulcskompetenciák fejlesztése, tehetségek kibontakoztatása a gyermekek képességeinek, adottságainak, fejlődési ütemének, szociokulturális háttérének figyelembe vételével, a tehetségek kiteljesedése, figyelemmel követése;
- életkornak és egyéni fejlettségi szintnek megfelelő, változatos oktatási-nevelési módszerek alkalmazása;
- a gyermekek erkölcsi fejlődésének előmozdítása, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítása, betartása;
- az óvoda (**óvó-védő, szociális, nevelő, személyiségfejlesztő funkció**) a köznevelés szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője. Ezért a családokkal egyenrangú nevelőtársi viszony, jó partneri kapcsolat megvalósítására törekszünk, melynek alapja a kölcsönös tiszteletadás, bizalom, segítségnyújtás.
- esélyegyenlőség biztosítása, a szociális körülményekből adódó hátrányok leküzdése;
- egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre nevelés;
- pozitív attitűdök hangsúlyozása;
- a hagyományok ápolásán keresztül a környezet védelmére, fenntarthatóságra nevelés.

Általános célok

Az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével – ideértve a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását is.

Óvodánkban alkalmazva a Komplex Prevenció Óvodai Program alapelveit és módszertanát, melyek építenek a hazai tradicionális nevelési értékekre, összhangban az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjával, fő feladatunknak tekintjük a 3-6 (7) éves gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének szem előtt tartásával:

- az egészséges, harmonikus személyiségfejlesztés, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség kialakítását
- az iskolai potenciális zavarok megelőzését, az óvodai nevelési feltételek sajátos megszervezésével
- a jelzett területeken történő fejlesztés, értelmezésünk szerint
- a gyermekek érési folyamatához igazított, életkori sajátosságainak megfelelő, ahhoz messzemenően illeszkedő eszközökkel történő támasznyújtás, amely az éppen fejlődő

szomatikus és pszichés funkciók kibontakoztatásához biztosít szociális és tárgyi környezetet

- ebben meghatározó a 3-6 (7) éves kor alapvető sajátossága - az érzelmi biztonság alapszükséglete, az érzelem vezérelt megismerés, az élmény fonalán haladó gondolkodás
- a testi-lelki szükségletek kielégítése a gyermekek alapvető joga, melyre programunk messzemenően törekszik.
- az egyetemes természetnek (a világegyetem egészének, mint létező értéknek tisztelete és megőrzése, beleértve az összes élettelen és élő létezőt, így az embert is, annak környezetével, kultúrájával együtt.
- a Föld egészséges folyamatainak visszaállítása, harmóniára törekvés
- a bioszféra és a biológiai sokféleség megőrzése
- a testi-lelki egészség megőrzése
- arra törekszünk, hogy a gyermekek megismerjék a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Speciális célok:

- a szociálisan hátrányos környezetből érkező gyermekek egyéni fejlesztése,
- a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése.

GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

1. Gyermekkép

**„Keresem minden gyermek titkát,
és kérdezem: hogyan segíthetnék abban,
hogy ÖNMAGA lehessen.” (Janese Korczak)**

Pedagógia programunk mottója: **Legfőbb érték a GYERMEK!**

A helyi program célja a gyermekek fejlődésének támogatása, az eltérő egyéni szükségletek és életkori jellemzők ismeretében a személyiség kibontakoztatása.

Az óvodáskor végére a gyermek a különbözőségekkel természetes módon együtt él, korának megfelelő mértékben empátikus, szolidáris játszótárs, csoporttárs.

A gyermekek fejlődés egyéni eltéréseinek több oka van, melyet a program figyelembe vesz:

- genetikai: veleszületett adottságok, mint lehetőségek sokfélesége
- érésbeli: a nembeli és egyéni érési ütem eltérései
- vérmérsékleti eltérések: a fejleszthetőség dinamikációját és mélységét befolyásolhatja
- pszichoszociális hatások: a mikrokörnyezet hatásainak szerepe.

A program egy-egy gyermek személyiségét is differenciáltan, a különböző képességek fejlődésbeli eltéréseit tolerálva közelítjük meg. A gyermekek erősségeire építünk.

A megfelelő személyiségtulajdonságokat már az óvodában meg kell alapozni, azokat kiemelve, amelyek az önmegvalósításhoz leginkább szükségesek:

- a személyiség autonómiája / az alkalmazkodás és az önérvényesítésstratégiájának elsajátítása/
- a cselekvés felelőssége
- a választási, döntési képesség és a következmények felvállalásának bátorsága,

- önálló, rugalmas, kritikus gondolkodás
- saját igények, szükségletek megfogalmazása és kifejezése
- korszerű műveltség, tájékozottság és önfejlesztő magatartás
- mások tiszteletben tartása / az együttélés, együttműködés stratégiájának elsajátítása/
- az identitástudat, a nyitottság és tolerancia, az értékek sokféleségének tiszteletben tartásával.

Óvodánk nem ad helyett semmiféle előítélet kibontakozásának!

Az óvodások jellemzője a sokirányú érdeklődés a környező világ megismerésére. A gyermek alapvető tevékenysége a játék, mely sokoldalú tapasztalást biztosít számára. Nagy mozgásigénye kialakítása során fejlődik érzékelése, észlelése, akarat tulajdonsága, szociális képessége. Anyanyelvi kultúráját, beszédképességét fejlesztjük.

2. Óvodakép

„A gyermeket tisztelettel kell fogadni, szeretetben kell felnevelni és boldogságban kell elengedni” (Vekerdi Tamás)

Nevelőtestületünk az alapprogramra és a helyi sajátosságokra építve készítette el az óvodai **Néphagyományőrző Programot**.

Programválasztásunknál a néphagyományok megismerése, felvállalása, a szokások megőrzése, a környezet megóvása, a fenntarthatóságra nevelés motivált bennünket.

CÉLUNK:

- A családi nevelés kiegészítése a gyermek óvodába lépésétől a tankötelezettség kezdetéig.
- Az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítése az életkori, egyéni sajátosságaik, az egyenlő hozzáférés figyelembevételével.
- A gyermekek egyéni fejlettségéhez, igényeikhez, szükségleteikhez, érési tempójukhoz igazodó, a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó differenciált személyiségfejlesztés.
- Hátránykompenzálás és tehetséggondozás, a tanuláshoz szükséges képességek és részképességek megalapozása, a játékba és a szervezett tevékenységekbe ágyazottan.
- Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek inkluzív nevelése.
- A sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentése. / enyhe értelmi fogyatékos, enyhe mozgássérült, beszéd fogyatékos sajátos nevelési igényű gyermekek esetében /
- A szociális hátrányok enyhítése segítő tevékenységekkel.

A néphagyományőrző és környezeti nevelési program lehetőséget teremt arra, hogy egy **szabadabb légkörű**, a gyermekek **életkori sajátosságaihoz** alkalmazkodó, **tevékenységekre épülő** óvodai életet kínáljunk fel a gyermekeknek. **Programválasztásunknál a** néphagyomány megismerését, felvállalását a népszokások megőrzését tartottuk szem előtt, kiegészítve a környezettudatos szemlélettel. A régi, ősi értékek átmentése - talán most, az anyagiassá, személytelenné váló, digitális világunkban - nem késő, s a kisgyermek **érdeklődése, kíváncsisága** olyan talaj, ahova az értékes magvakat elültethetjük.

Hisz a gyermekek a mindennapokban, a jeles ünnepekre való készülődésben **játékként** élik át azokat az élményeket, hagyományokat, mely életüket színesebbé, érzelemgazdagabbá varázsolhatja.

A hagyományos óvodai tevékenységen túl lehetőséget biztosítunk a szülők számára az ünnepekre – karácsony, húsvét, - való közös készülődésre..

ALAPELVÜNK:

A gyermeki személyiség elfogadása, tisztelete, szeretete, megbecsüléssel, bizalommal.

A gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatása, személyiségfejlődésének segítése.

A gyermek személyiségéhez igazodó pedagógiai hatások alkalmazása.

Az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodunk:

- A gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes légkőről.
- A gyermeki készségek és képességek fejlesztéséről, alakításáról egy vidám, örömteli, szabad, játékos óvodai élet keretében. Fokozatosan, de különösen az utolsó évben felkészítjük a gyerekeket az iskolai nevelésre - oktatásra.
- A gyermekek testi (óvó, védő), szociális és értelmi képességek egyéni és életkor specifikus alakításáról.
- Sokszínű, közös tevékenységről, külön hangsúlyozva a Játék szerepének fontosságát.
- A gyermekek egyéni képességhez igazodó műveltség tartalmakról, az emberi értékek közvetítéséről.
- Az óvodai nevelés során biztosítjuk a gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges személyi – tárgyi feltételeket, környezetet.
- Az egyéni, kiemelt gondozást, figyelmet igénylő, szociális hátrányokkal küzdő gyermekek esélyegyenlőségére külön figyelmet fordítunk.
- Az óvodás gyermek elsődleges színtere a család, az óvoda a családi nevelésre épít, kiegészítjük a családi nevelést.

Programunk a szülőkkel kialakítandó, új, minőséget jelentő kapcsolatra, együttműködésre építi óvodai nevelését:

- Alaptétel: a család értéket közvetít a gyermekek felé, még akkor is, ha funkciózavarai következtében nem működik mindig jól.
- Az óvodában elsősorban a családi nevelés kiegészítésére törekszünk, de egyes családok esetében a gyermek érdekében fel kell vállalnunk a családi nevelést pótló tevékenységet is-

- Intézményünk óvó és védő funkciójának ellátása érdekében a központi és önkormányzati finanszírozáson túl, a pályázati lehetőségek és a civil szervezetekkel történő együttműködést kihasználva tehet szert kiegészítő támogatásra .
- A szociális, ellátó funkción belül biztosítjuk: az egészséges napirendet, a megfelelő étkeztetést, a kielégítő tárgyi környezetet, a balesetmentes nevelés feltételrendszerét.

A családi nevelést tiszteletben tartva neveljük gyermekeinket a mindennapi életre. Célunk, hogy megismerő funkcióik fejlődjenek, érzelmi életük kiegyensúlyozott legyen, szociálismagatartásuk alkalmassá tegye őket a közösségben való tevékenykedésre, az iskolai életmegkezdésre.

Nevelőmunkánkkal hozzájárulunk ahhoz, hogy hagyományait és környezetét ismerő, tisztelő, embertársait szerető felnőttekké váljanak. Az egyenlő hozzáférés elve az esélyegyenlőtlenségek csökkentését konkrét törvényi előírások formájában is szolgálja.

Olyan pedagógiai környezet kialakítása, ahol a befogadó attitűd természetessé válik, az óvodapedagógus, a nevelőmunkát segítő munkatársak, szülők, gyermekek számára egyaránt. A befogadó köznevelési rendszer kialakításához való aktív hozzájárulásunk része a multikulturális és interkulturális szemléletmód és nevelési gyakorlat kialakítása.

Minden gyermeknek joga van arra, hogy egyediségéhez optimálisan illeszkedő pedagógiai rendszerben a számára legkevésbé korlátozó és legkevésbé szegregált környezetben nevelkedjen, ez a gyermekek oldaláról szükséglet, a felnőttek számára kötelesség.

- A gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, személyisége teljes kibontakozásának támogatásával az iskolai beilleszkedés közvetett elősegítése.
- A gyermek környezettudatos magatartásának megalapozását segítő pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezet kialakítása.
- A gyermeki fejlődésbe vetett bizalom, mint a pedagógiai optimizmus megvalósítása, a különbözőségek elfogadása, a diszkrimináció tilalmának érvényesítése. Hit a gyermek fejlődésében, a gyermek jelzéseire biztosított komoly figyelem. A nem könnyen érthető jelzések értelmezése, a mögöttük lévő szükségletek feltárása. A ki nem mondott, csak tünetekkel jelzett gyermeki segélykérés figyelmen kívül hagyásának megelőzése.
- Az óvodai nevelés leghatékonyabb eszközének, a szabad játék elsődlegességének biztosítása.
- Különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés.

3. Személyi feltételek

Pedagógusképünk

A kisgyermek nevelhetősége legfontosabb feltételének tartjuk, hogy az óvodapedagógus viszonya a gyermekhez valódi szeretetkapcsolaton alapuljon.

Az óvodapedagógus annak tudatában cselekedjék, hogy viselkedése, viszonyulása más emberekhez, tevékenységekhez, helyzetekhez mint a gyermek számára.

- Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére törekszik.
- Biztosítja minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek.
- Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.
- A gyermekek érdekeit, jogait mindenekfelett érvényre juttatja.
- Gyermekszerető, harmonikus, segítőkész és képes minden, neveléssel kapcsolatos új befogadásra, az óvodai arculat fejlesztésére.
- Szakmailag jól felkészült, pedagógiai optimizmussal, hivatástudattal, humanizmussal rendelkező.
- Személyiségének pozitív vonásai által mintát, modellt jelent gyermek, szülő számára egyaránt.
- Közösén tud alkotni a gyermekekkel.
- Tiszteli a szülőket, velük szemben tapintatos, toleráns, és elfogadó.
- Megnyilvánulásai az oldott, jó munkahelyi légkör támogatója.
- Aktivitásával, előrevivő gondolkodásával, az intézmény érdekeit, jó hírét képviselve erősíti a közösséget.
- Megnyilvánulásaiban legyen őszinte, következetes, igazságos.
- Találja meg a gyermek szabadságának és korlátozásának életkorhoz és helyzetéhez illő összhangját.
- Személye mindenkor védettséget, biztonságot nyújtson.
- Az óvodapedagógus gyermekekkel való együttléte hasson ösztönzően. A szabadban és a teremben kínálja a gyermekek kíváncsiságát, érdeklődését felkeltő tevékenységeket.
- Jól követhető mintát nyújtson a gyermeki játék gazdagításához, motívumkészletének gyarapításához, változatainak alkalmazásához. Értő figyelemmel kövesse a gyermekek játékát, legyen segítőtársuk a megvalósításban.
- Az óvodapedagógusnak a kisgyermeki műveltség építéséhez legyen gazdag tudáskészlete, amelyből az adott helyzetnek megfelelően meríteni tud. Az értékesből közvetítsen, biztosítson sok ismétlési alkalmat.

- Az óvodapedagógus anyanyelv-használata legyen igényes, követésre méltó, kifogástalan. Keveset, mindig a helyzethez illőt beszéljen, egyszerűen, szemléletesen, jól tagoltan. Beszédviselkedése legyen őszinte, hiteles.
- Az óvodapedagógus a nevelés eredményeinek kivárásában legyen türelmes.

2023. évi LII. törvény 67.§ (1)

A köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban álló alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, oktatása, óvodában a gyermekek Óvodai nevelés országos alapprogramja szerinti nevelése, iskolában a kerettantervben előírt törzsanyag átadása, elsajátításának ellenőrzése, sajátos nevelési igényű tanuló esetén az egyéni fejlesztési tervben foglaltak figyelembevételével.

Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy

1. nevelő és oktató munkája során gondoskodik a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, ennek érdekében tegyen meg minden tőle elvárhatót, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét,
2. a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködjön gyógypedagógussal, konduktórral vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, a hátrányos helyzetű gyermek, tanuló felzárkózását elősegítse,
3. segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, figyelemmel kövesse a tehetséges tanulókat,
4. előmozdítsa a gyermek, tanuló erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartatására,
5. egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre nevelje a gyermekeket, tanulókat,
- 6.
7. a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő – és szükség esetén más szakemberek – bevonásával,
8. a gyermekek, a tanulók és a szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát és jogait maradéktalanul tiszteletben tartsa, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adjon,

9

10.

11. részt vegyen a számára előírt pedagógus-továbbképzéseken, folyamatosan képezze magát,

12

13. a pedagógiai programban és a köznevelési intézmény szervezeti és működési szabályzatában előírt pedagógiai és adminisztratív feladatait teljesítse,
14. pontosan és aktívan részt vegyen a nevelőtestület értekezletein, a fogadóórákon, az intézményi ünnepségeken és az éves munkaterv szerinti rendezvényeken,
15. határidőre megszerezze a kötelező minősítést,
16. megőrizze a köznevelési foglalkoztatotti jogviszonya során tudomására jutó titkot,
17. hivatásához méltó, az Etikai Kódex szerinti magatartást tanúsítson,
18. a gyermek, tanuló érdekében működjön együtt munkatársaival és más intézményekkel.

A nevelő munkát segítő pedagógiai asszisztens és a dajkák közreműködéséről

A pedagógiai asszisztens és a dajka jelenlétével, munkájával része a gyermekeket nevelő környezetnek, befolyásolja a gyermekcsoport légkörét, a gyermekek közérzetét.

Elengedhetetlennek tartjuk, hogy ismerjék az óvodás gyermekek életkori igényeit, fejlődésének jellemzőit, a gyermekek óvodai életmódjának értelmét, a csoport szokásait. Munkájukat mindenkor ezekkel összhangban végezzék.

A nevelést közvetlenül segítő legyen csendes, visszafogott, nyugodt közreműködője a gyermekcsoport életének, türelmes és készséges segítőtársa a kisgyermekek nevelésének.

A gyermekekkel való kapcsolata szeretetteljes, elfogadó, megértő legyen.

A dajka a gyermekek gondozásakor az anyát helyettesíti, közvetlen testi kontaktusba kerül a gyermekekkel. Anyai gyöngédséggel, tapintattal bánják velük. Minden helyzetben nyilvánuljon meg a gyermekek felé az önzetlen segítése.

A gyermekcsoport körüli házimunkák végzésénél a dajka eszközhasználata minta a gyermekek számára.

Biztos kézzel, sietség nélkül, puhán bánják az eszközökkel.

A pedagógiai asszisztens, a dajka beszéljen megfelelő hangerővel, kiegyensúlyozott beszédritmussal, helyes hanglegjtéssel és hangsúllyal, választékos köznyelven.

2023. évi LII. törvény 67.§ (2) A nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott az (1) bekezdés 1., 4.,5., 7., 8., 13–18. pontjaiban foglalt feladatokat köteles ellátni.

4. Tárgyi feltételek

Az egészséges és biztonságos óvodai környezet kialakítása

Cél: Az egészséges, barátságos és biztonságos környezet kialakítása, amely lehetőséget nyújt a gyermek testi, lelki szükségleteinek kielégítésére. Óvodánkban az egészséges életmód kialakításának szinterei: a csoportszobák, az ehhez kapcsolódó helyiségek (tornaszoba, fejlesztő szoba, orvosi

elkülönítő szoba, mosdó helyiségek) és az óvoda udvara.

Csoportszobák

Csoportszobáink tágasak, világosak. Berendezésüket úgy alakítottuk ki, hogy derűt, nyugalmat árásszanak. A különféle tevékenységekhez elegendő helyet biztosítunk (kézműveskedés, mozgásos játékok.....). A megfelelő méretű bútorok (székek, asztalok) biztosítják a gyermekek testi fejlődését, egészségük megőrzését. A bodrogkisfaludi telephelyen a csoportszobában galéria áll a gyermekek rendelkezésére, ezzel is növelve a csoportszoba méretét.

A csoportszobák dekorációit is igyekszünk természetes anyagokból készíteni (nád, filc, vessző, kukoricacsuhé,...).

A gondozási folyamathoz szükséges helyiségek

Csoportonként külön mosdó és öltözőhelyiségek állnak a gyermekek rendelkezésére.

Így biztosítjuk az alapvető feltételeket az egészséges életmódhoz (jellel ellátott fésű, törülköző, fogmosó felszerelés, folyékony szappanos kézmosás). Ügyelünk a tisztaságra, rendezettségre, a higiéniai előírások betartására.

Az óvoda udvara

A természetes mozgások gyakorlására nagy, füves udvarok állnak a gyermekek rendelkezésére, ahol a mozgásfejlesztést természetes anyagokból készült játékszerek is biztosítják (játszó vár, csúszda, hinta, lépegető, rúgos játékok, mászóakák, babaházak, télen szánkózási lehetőség).

A bodrogkisfaludi telephelyen a gyermekek udvari tevékenységét színesíti a KRESZ pálya. Mindkét intézményegységben van fedett homokozó.

Évek óta a szülőkkel és a gyermekekkel közösen ültetjük, óvjuk, gondozzuk udvaraink növényeit. A székhelyintézményben veteményes kiskertet is kialakítottunk az udvaron a gyerekek számára. A zöld hulladék szelektív gyűjtése, újrahasznosítása gyűjtőzsákokban valósul meg, melyet a hulladékkezelő elszállít. Az egészség megőrzéséhez, a szervezet ellenálló képességének növeléséhez elengedhetetlenül szükséges a gyermekek edzése. Fontosnak tartjuk a szabad levegőn való tartózkodást minden évszakban. Tavasszal és kora ősszel minél több tevékenységet szervezünk a szabadban.

Az udvarainkon levő fák lombozata óvja a gyermekeket a nap káros hatásaitól.

A homokozó fölé tetőt illetve napvitorlát szereltettünk. A nap káros hatása ellen a gyerekek bőrét rendszeresen napvédő krémmel óvjuk. A déli órákban lehetőleg bent tartózkodunk. Igyekszünk lehetőséget biztosítani a lég-nap és vízfürdőzésre. (párapuk)

Az egészséges élettér biztosítja a gyermekek egészséges testi fejlesztésének lehetőségeit. Folyamatosan szeretnénk tovább bővíteni az udvarijátékainkat különböző mozgásfejlesztő eszközökkel.

A nevelés keretei:

Az óvodai nevelés feladata az óvodás korú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

a) Az egészséges életmód kialakítása

A helyes életritmus kialakítása. A rendszeresen, ugyanabban az időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra, a mozgásfejlődésre. Feltételei az egészséges testi és szellemi fejlődésnek.

A test gondozása közben nemcsak a testi, hanem a szellemi egészség épülése is serkenthető. A gyermek pozitív énképének alakulását segíti, a rábízott feladatokat sikeresen teljesítik és ezáltal egyre önállóbbakká válnak. Az egészséges életmód elsajátításánál nagy figyelmet fordítunk a testápolásra, a tisztálkodásra, az étkezésre, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére. Óvodánkban bevezettük az egészség napot, amikor még több gyümölcsöt iktatunk az étkezésekbe. A fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakításakor ügyelünk a rendszerességre, a pedagógus részéről a tervszerűsége és tudatosságra.

Minden tevékenységnél alapfeltétel a jó hangulat, oldott légkör, kellemes közérzet. Az önkiszolgáló feladatokat tevékenységek begyakorlását teszik lehetővé, ehhez minden gyermeknek elegendő időt kell biztosítani. Az elvégzendő feladatok és ismeretek nehézségi foka a képességekhez mérten egyénenként is növelhető.

A kulturált étkezés szokásrendszerének kimunkálása, a táplálkozás, a növekedés és fejlődés egyik legfontosabb feltétele. A gyermekek az óvodában a napi háromszori étkezéssel, napi tápanyagszükségletük 70 %-át kapják meg. Ahhoz, hogy a gyermekek a betegségekkel szemben minél ellenállóbbak legyenek, feltétlenül fontosnak tartjuk a megfelelő táplálkozást. Ezek figyelembevételével állítjuk össze az étrendet.

A gyermek környezettudatos magatartásának megalapozását segítő pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezet kialakítása. A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakításában kiemelkedő szerepe van az óvodának, a környezettudatos magatartás megalapozása ebben a szenzitív korban a leghatékonyabb.

- példamutatással
- lakókörnyezetünk iránti pozitív, elfogadó attitűd közvetítése
- természeti környezet védelme: gólyákról való gondoskodás, a Bodrog folyópartjának tisztántartásában való részvétel

Speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása a megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve.

A gondozás kiemelt jelentősége, nevelés kapcsolatépítés a gyermekekkel, önállóságuk fejlődésének elősegítése, együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.

Testápolás:

A testápolás a gyerekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeresen, szükség szerinti tisztálkodásukat és tisztaság igényük kialakulását szolgálja. A testápolási műveletek, az óvónő és a gyerek közötti bensőséges kapcsolat elmélyítését is elősegíti. A gondozási műveletek közben az óvónő és a gyerek beszélgessenek egymással. Az óvónő készítse a gyermeket az önállóságra, szükségleteinek, kívánságainak jelzésére, szóbeli kifejezésre. Törekedjen a családi és az óvodai gondozási szokások összehangolására.

Öltözködés:

Az öltözködés a védekezés az időjárás változásai ellen, de egyúttal fejleszti a gyerek ízlését, önállóságát is. A gyermekek körében, a sok hátrányos helyzetű gyermek vonatkozásában ösztönözzük arra a szülőt, hogy tisztán, gondozottan hozza a közösségbe minden nap a gyermekét.

b) Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségben belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyereket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül.

A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása. Ezért olyan óvodai élet szervezése kívánatos, amely segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak és akaratának fejlődését.

Már a befogadás időszakában arra törekszünk, hogy a gyermeket az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék.

Az óvoda alkalmazottai és a gyermek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze, mely a gyermekek, szülők biztonságérzetét erősíti. Mindennapi tevékenységeinkkel segítsük a gyermekek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését. Az „Én” tudatának alakulását, és engedjünk teret önkifejező törekvéseinek a szabadjáték folyamatában.

Az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

A gyermek nyitottságára építve az óvoda segítse elő, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus viselkedése.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, illetve kiemelt képességű gyermek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus vagy más gyógypedagógus, konduktor stb.) közreműködésével.

Modellértékű, befogadó attitűd, a különbözőségek elfogadásának természetessé tétele a gyermekek számára. A különbözőségek tisztelete, elfogadása, sajátosságainak megismerése, kezelése egymáshoz való alkalmazkodással, egyénhez igazított fejlesztéssel.

Személyi feltételek: Valamennyi munkatárs folyamatos együttműködése, összehangolt munkája a befogadó szellemiségű óvoda, az inkluzív nevelés kialakítása érdekében.

A nemi identitás kialakulásának támogatása mellett, a tradicionális nemi szerepek határainak

tágítása, a sztereotípiák merevségeinek oldása (a fiú is sírhat, a lány is lehet határozott).

Az óvodapedagógus feladatai az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosításában:

Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése a pozitív énkép, önbizalom, önfegyelem, önállóság, szabálytudat, kommunikáció, együttműködés formálásával, a szándékos tanulás iránti pozitív attitűd megalapozásával.

A gyermek természeti és társadalmi környezetével való kapcsolatának alakítása, a természet és az ember által létrehozott környezet megismerésére, az emberi munka, alkotások megbecsülésére, hagyományok ápolására nevelés. A környezettudatos magatartás megalapozása az érzelmi viszonyulások, a környezettudatos cselekvési szükségletek, szokások, gondolkodás, értékrend, döntési képességek fejlesztésével. A környezettudatos cselekvési szükségletek, szokások megerősítése, az értékek belsővé válásának elősegítése érzelmi, motivációs hatásokkal, komplex tevékenységi rendszerrel. Az óvodánk a gyermek nyitottságára építi tevékenységrendszerét, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja. Az ünnepek tartalmi elemein túllépve a pozitív érzelmi kötődés kialakulásának segítése a szülőföldhöz, természeti környezethez és az értékek megbecsülésében az intézmény valamennyi dolgozója mutasson példát a gyermekeknek, szülőknek. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

Az erkölcsi tulajdonságok, szociális készségek és képességek, attitűdök, azaz kompetenciák (együttműködés, önállóság, segítőkészség önkifejezés, önérvényesítés, önfegyelem, a közös értékek óvása, védelme, kitartás, akarat, feladat, szabálytudat, együttérzés, önzetlenség, figyelmesség stb.) fejlődéséhez, a szokások gyakorlásához szükséges tevékenységi és értékelési rendszer, interakciós kultúra biztosítása az értékrend megalapozása érdekében.

Az erkölcsi normarendszer megalapozásában a helyi program szellemiségével összhangban kiemelten fontos értékek hangsúlyozása

c) Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Anyanyelvi nevelés célja

Változatos tevékenységformákon keresztül a gyermekek megismerkednek a természeti és társadalmi környezetükkel, melynek segítségével képesek lesznek eligazodni az őket körülvevő

világban, fejlődnek értelmi és anyanyelviképességei.

Mindez spontán érdeklődésre és ösztönös tudásvágyra, kíváncsiságra, élményeikre alapozva az egyéni sajátosságokat figyelembe véve, cselekvésbe ágyazva történik.

Cél az anyanyelvi nevelés során:

- a magyar nyelv szeretetének, megbecsülésének kialakítása, továbbá a természetes beszéd és kommunikációs kedv ösztönzése, fenntartása.
- A gyermek beszédképességének gondozása, fejlesztése.
- Oldott, derűs légkör megteremtése, amelyben a gyermek természetes közlési vágya, kapcsolatteremtő képessége fejlődik és fejleszthető.

Az anyanyelv jelrendszerét a gyermek a játékos tevékenységek a társas érintkezés során utánzás alapján sajátítja el. Helyes mintaadással, szabálykövetítéssel.

A gyakori mondókázás, verselés a **mindennapos mesélés**, az éneklés, a hagyományápoló tevékenységek gyakorlása során a gyermek intenzívebben részesül az anyanyelv élményében.

Fontos, hogy nyugodt, természetes légkört teremtsünk, amiben a gyermek megnyílik, őszintén beszél arról, ami őt foglalkoztatja (beszélgető kör).

A beszéltetés, a beszélni hagyás az óvónő feladata, közben alakul a gyermek beszédfegyelme, önuralma.

Fontos az óvoda valamennyi dolgozójának kommunikációja, viselkedése. Bánásmódja modell értékű szerepet tölt be a gyermek magatartásának alakulása és beszédfejlődése szempontjából.

Az anyanyelvi nevelés szerves része a képeskönyvek nézegetése, a könyvek szeretetére nevelése.

Az óvoda környezetében megtalálható könyvek /természetismereti, állat, növénygondozással, hagyományápolással foglalkozó/, a gyermek esztétikai ízlését is formálják, szókincsük gyarapodik.

A mindennapos mondókázás az anyanyelv ritmusának megérezéséhez vezeti el a gyermeket.

A jeles napokat kísérő érzelmeket kifejező szavak átkerülnek a gyermek mindennapi szóhasználatába.

A néphagyományőrző program az egyszerű, szóbeli közlésen túl, hozzájárul ahhoz, hogy a népi életmód szavai ne merüljenek feledésbe (szólások, közmondások, népiesszófordulatok).

A gyermek a nyelv elsajátítása során teljes személyiségében fejlődik.

Az értelmi nevelés célja

- A gyermek értelmi képességeinek alapozása, fejlesztése.
- Aktív cselekedtetéssel, az érzelmi hatások felerősítésével segítjük a gyermeket a szemléletes, a tapasztalaton alapuló gondolkodásig, fogalomalkotásig.

Az értelmi nevelés feladatai:

- A gyermek spontán, és tervezetten szervezett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.
- Az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás) fejlesztése.
- A gyermek értelmi fejlesztésének a feltétele: a környezet nyújtotta érzelmi biztonság, melyhez ösztönző környezetet biztosítunk.

Az óvodáskorú gyermekben erős a vágy megismerni azt a világot, amely őt körül veszi.

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire épít.

A játékba ágyazott tevékenységeken keresztül a gyermekek további ismereteket, tapasztalatokat, élményeket szerezhetnek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Nevelői munkánk ezt a megismerő tevékenységet segíti az érzékelés, megfigyelés segítségével.

A gyermek érzékszervein keresztül szerzett tapasztalatai útján motiválható cselekvésre. Ezek a tapasztalások indítják el a tanulás folyamatát.

Fontosnak tartjuk, hogy érvényesüljön az értelmi nevelés folyamatában a felfedezés öröme, a megtapasztalás élménye és a kompetenciák fejlesztése.

Bántalmazás, erőszak megelőzése

Óvodánk közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében, megszüntetésében. Szorosan és rendszeresen együttműködünk a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó személyekkel (szociális - gyámügyi előadó), intézményekkel, szükség esetén konzultálunk, esetmegbeszélést tartunk. A szülőket tájékoztatjuk a gyermek és ifjúságvédelmi felelős személyéről, a családsegítő szolgálat, a gyermekjogi képviselő elérhetőségéről, fogadóórájáról (óvodai faliújságon megtalálható).

A pedagógusok egyre inkább szembesülnek azzal, hogy a gyermekek érzékenyebbek lettek az őket körülvevő világra. A kisgyermek minden erőszakos cselekvést átél, erőszakos

cselekmények látványa is (média hatása), az erős fizikai ingerek félelmet okoznak náluk. Ennek érdekében, az óvoda folyamatosan felhívja a szülők figyelmét ennek káros hatására (előadások, szülői fórum, szülőértekezletek).

Kiemelten odafigyelünk az **elhanyagolt**, egyéni bánásmódot igénylő gyermekekre. Ezek legfőképp:

- érzelmi elhanyagolás (szeretet, kapcsolat, érzelmi biztonság hiánya)
- fizikai elhanyagoltság (alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, alultápláltság, orvosi ellátás mellőzése)

Gyermekbántalmazás

Kiemelten odafigyelünk, ha bármilyen a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt, sérülést, testi fájdalmat tapasztalunk, azonnal jelezzük. A gyermek sérelmére elkövetett cselekmény – aki bár tud róla, vagy szemtanúja – de nem akadályozza meg illetve nem jelenti, az is gondatlan magatartást jelent.

Érzelmi bántalmazás – Idetartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, szorongás keltése, megszégyenítés, állandó kritizálás, érzelmi zsarolás. Az életkornak vagy a fejlettségének nem megfelelő elvárások támasztása a gyermekkel szemben (pl.: szobatisztaság, képességekhez nem igazodó követelmények). Ez közvetíti a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem szerethető.

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek nevelése, tanítása. Ezzel kapcsolatban kötelessége, hogy együttműködjön a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a veszélyeztető körülmények megelőzésében, megszüntetésében az illetékes hatóságokkal.

A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeljük.

Felhívjuk a gyermekek figyelmét a balesetveszélyre, a helyes eszközhasználatra. A balesetmentes viselkedés kialakítása is része az egészség megőrzésének. Olyan szokásokat, szabályokat alakítunk ki (udvaron, folyosón, mosdóban, csoportszobában) amely megelőzi a baleseteket. Megköveteljük az eszközök rendeltetésszerű használatát, szükség esetén kezdeményezzük az eszközök javítását, cseréjét.

Minden csoportban, a csoportnaplóban rögzítjük a balesetvédelmi oktatást és az aktuális feladatokat (séta, kirándulás, biztonságos közlekedés szabályai).

Balesetmegelőzés, védő – óvó előírások:

- egészségük, testi épségük védelmét szolgáló előírások, szükség esetén segítségkérés, felnőtt értesítése (elsősegélydoboz helye, tartalma).

- az óvodai tevékenységek során lehetséges veszélyek, veszélyforrások
- az elvárható és tilos magatartásformák meghatározása, ismertetése az életkoruknak megfelelően.

Tehetséggondozás

Óvodás korban a **tehetség ígérete** jelenik meg, mely segíti a jó képesség magasabb szintre emelését.

Cél:

- Felfedezni a tehetségígéretek, a kreatív, kiemelkedő képességű gyermekeket.
- A tehetséges gyermek optimális fejlesztése az óvodai élet szerves részeként,
- Barátságos, derűs légkör kialakítása, mely segíti a személyiségfejlődésüket, támogatja egyéni jó képességük kibontakozását.
- Segíteni a gyermekek erős oldalának továbbfejlesztését, miközben fejlesszük gyenge területeiket.
- Sokféle tapasztalatszerzést biztosítani a gyermek fejlesztéséhez, többnyire játékba ágyazottan.

A gyermekek részére eszközöket biztosítunk, lehetőséget és időt az önálló alkotásra. Az elkészült alkotásokat elismerjük, és bemutatjuk az óvodában.

Óvodánk ellátja a tehetséggondozással, beilleszkedési nehézségek korrekciójával, hátrányos helyzetű gyermekek falzárkóztatásával kapcsolatos feladatokat. A tehetséggondozással kapcsolatosan differenciált, egyéni fejlesztést szervezünk a fejlesztőpedagógus bevonásával.

Környezettudatos magatartás megalapozása

Fontos feladatunkká vált, hogy már az óvodás korban megalapozzuk, kialakítsuk a környezettudatos magatartást. Olyan szokásokat, szabályokat tudatosítunk a gyermekekben, melyekkel a környezetünket (természeti és tárgyi környezetünket) megóvjuk, védjük.

Cél

- A fenntarthatóságra nevelés megalapozása. A közvetlen és tágabb környezetre gyakorolt hatás szélesítése, a helyes és egészséges életvitel, a környezetbarát szemléletmód tudatosítása, népszerűsítése.
- A fenntarthatóságra nevelés szellemében folyó óvodai nevelőmunka segítése, fejlesztése.
- Az óvodás gyermekek környezettudatos állampolgárrá nevelése környezettudatos szemléletük és magatartásuk alapozásával.

- Az óvoda dolgozói, egész felnőtt közössége, a gyermekek szülei környezettudatos szemléletének formálása.
- Az óvoda környezetében lévő helyi közösségek értékeinek megismerése, azok védelme, fontosságának tudatosítása.
- Ezen értékek kisugárzása a helyi közösségek felé a környezetharmónia megteremtése érdekében.
- Fontos a partnerkapcsolatok bővítésével a nevelés színhelyeinek kiterjesztése, a lakókörnyezettel való harmonikus kapcsolat kialakítása.

Célunk:

A gyerekek átfogó ismereteket, tapasztalatokatszerezzenek a környezetvédelem, - energiatakarékosság területén. Kialakuljon egy környezettudatos szemlélet és ez hatással, befolyással legyen családjaik életére is.

Programok, feladatok

Saját óvodai környezetünk szebbé tétele:

- udvar, virágoskert, veteményeskert rendezése
- levélseprés, virágültetgetés, faültetés, növényápolás –gondozás
- madáretetés, madárvédelem

Hulladékkezelés:

- szelektív hulladékgyűjtés (az intézmény területén szelektíven gyűjtjük a hulladékot)
- újrahasznosítás, komposztálás

A természet nevezetes napjainak megünneplése:

- ÁLLATOK világnapja / október 4.
- VÍZ világnapja / március 22.
- FÖLD napja / április 22.
- MADARAK – FÁK napja / május 10.
- KÖRNYEZETVÉDELMI világnap / június 5.

Kirándulások szervezése (állatkert, növényvilág)Egészség hét

Kirándulásokat szervezünk az állatkertbe, a környéken lévő tanyákra. A gyermekek

megismerkednek az állatok gondozásával, védelmével.

A nevelési évben több alkalommal szervezünk egészségmegőrző napokat, a környezeti neveléssel összefüggésben, az évszakokhoz igazodva. A szülők bevonásával zöldség – gyümölcs napokat rendezünk. A nyers zöldségekből - gyümölcsökből figurákat, zöldség, gyümölcs salátákat készítünk. Felhívjuk a figyelmet az egészséges táplálkozásra.

Ünnepek - ünnepekre való készülődés a mindennapokban

A közös ünnepi készülődések élményei, érzelmi hatása közelebb hozzák egymáshoz a gyerekeket. Alkalmazkodásuk, toleranciájuk fejlődik.

Az ünnepelni tudást a felnőttek mintája alapján élik át, maradandóvá teszik számukra ezeket a napokat.

A társadalmi ünnepek, főként az ünnepre való készülődések is megalapozzák a hazaszeretetre nevelést, a szülőföldhöz való kötődést. A gyermek életkorához mértén, játékosan.

Az egyes ünnepek előkészítésébe bevonjuk a szülőket is (Szüreti mulatság, Márton-nap, Advent, Húsvét). Együtt teremtünk alkalmat a néphagyományokhoz kapcsolódó szokások megismerésére.

A szocializáció folyamatában kialakulnak az **illemhez tartozó viselkedési szokások** (ajándékatadás, köszönés, máshol való viselkedés, vendégfogadás,...)

Az értékelés és a jutalmazás

Cél: A gyermek helyes megnyilvánulásainak kialakítása, pozitív motivációbiztosításával.

Az óvodapedagógus feladatai és kötelességei:

Az értékelést fontos személyiség és közösség alakító tényezőként alkalmazza. Az óvodában a pozitív értékelés az elsődleges: a jutalmazás és ennek előlegezett formája a biztatás.

Ezzel erősíti leginkább a gyermek helyes megnyilvánulásait és ezzel alakítja ki a pozitív motivációkat.

A gyermek szöveges átfogó értékelését az óvodapedagógusok elvégzik évente minimumkét alkalommal a gyermekeként vezetett személyiséglapon, méréseik alapján.

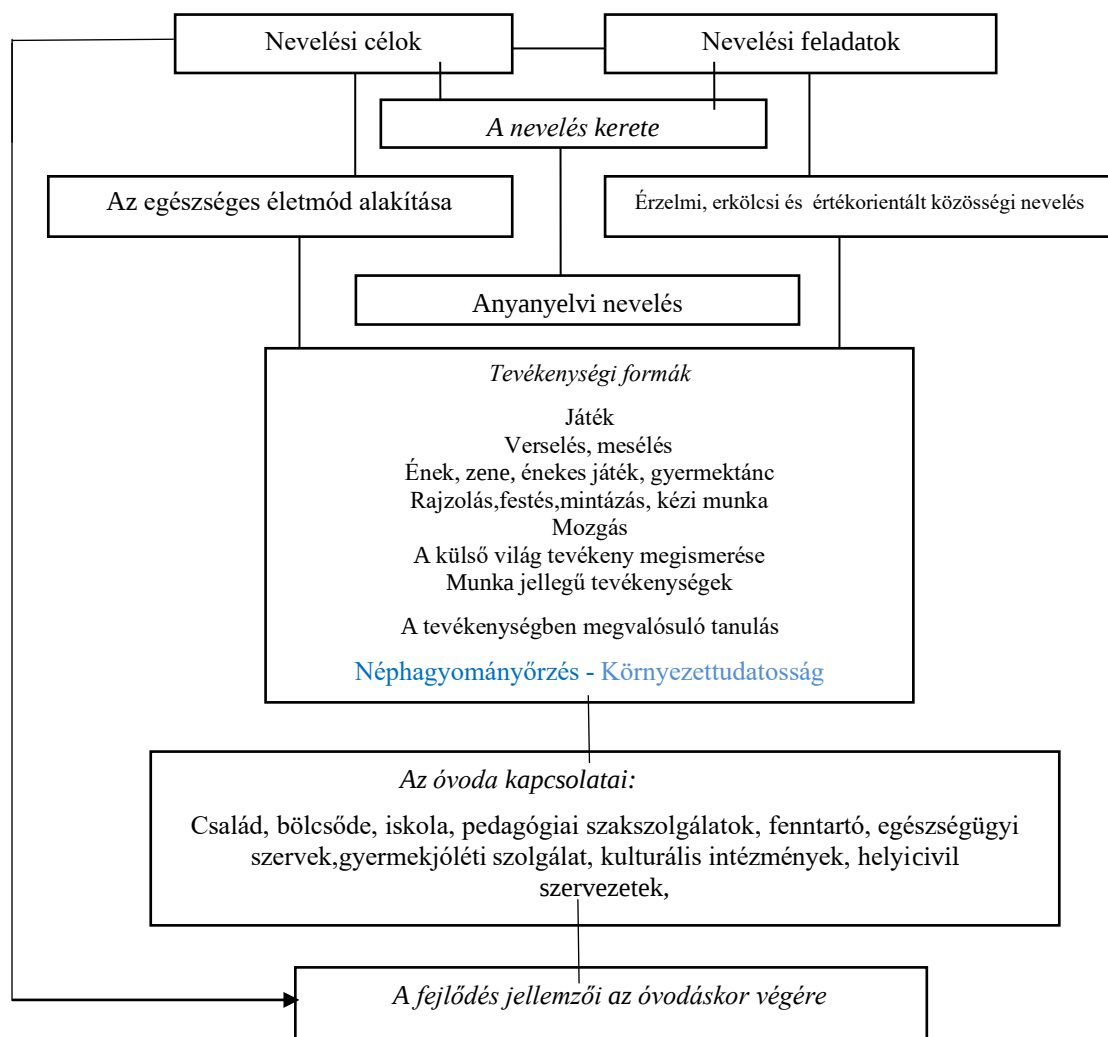
A gyermekek jutalmazásának elvei és formái:

Az óvodában alkalmazott jutalmazás: a verbális és nonverbális kifejezések és kommunikációs eszközök, érzelmek kifejezése, kiemelt- megtisztelő feladatadás, kedves tevékenység biztosítása.

A jutalmazás mindig konkrét, a gyermek számára érthető a társak számára is motiváló hatású.

Tárgyi jutalmazást nem alkalmaz.

AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK RENDSZERE

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Óvodánkban a nevelés a jóváhagyott **óvodai pedagógiai program alapján** történik és a gyermek neveléséhez szükséges –a teljes óvodai életet magába foglaló - tevékenységek keretében szervezhető meg.

A nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Az óvoda **teljes nyitvatartási idejében** a gyermekekkel történő foglalkozások, tevékenységek az óvodapedagógus **jelenlétében és közreműködésével valósul meg**. Az óvónő távolléte esetén az alábbi kormányrendelet alapján szervezzük a gyermekek felügyeletét:

326/2013. (VIII.30.) Korm. rendelet 33/B. § (5): *Ha az óvoda reggel 8.00 óra előtt vagy a délutáni időszakban nem fejlesztő, iskola-előkészítő vagy más, kifejezetten nevelési jellegű foglalkozást szervez, ezen időszakokban a gyermekek felügyeletét nevelő-oktató munkát*

közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy is elláthatja.

Csoportbeosztás, csoportszervezés:

Az óvodába felvett gyermekek csoportba való beosztásáról az igazgató dönt. Az igazgató döntésénél figyelembe veszi a köznevelési törvényben meghatározott létszámhatárokat, férőhelyszámot valamint az óvodapedagógusok és a szülők véleményét.

A helyi adottságok, a tárgyi, szervezési feltételek miatt a bodrogkisfaludi telephelyen **t e l j e s heterogén csoport**, a székhelyintézményben a **részben heterogén** (kis-középső és nagy-középső) csoport kialakítása célszerű.

A telephelyen működő gyermekcsoportot ugyanaz az óvónőpáros és dajka neveli kiscsoporttól az iskolába lépésig, a székhelyintézményben 2 évente váltják egymást.

A programunk hatékonyságát elsősorban nem a csoport szervezeti kerete határozza meg, hanem az óvodapedagógusok és a nevelő-oktató munkát segítő jó együttműködése, felkészültsége, rugalmassága, kreativitása.

Napirend, hetirend

Az óvodai tevékenységeket úgy szervezzük, hogy az óvodai neveléssel, a gyermekek napközbeni ellátásával kapcsolatos feladatokat minél gördülékenyebben tudjuk megvalósítani. A **hetirend, napirend kialakítása** a helyi adottságok, igények, lehetőségek, hagyományok figyelembevételével, a helyzethez rugalmasan alkalmazkodva történik. A tervezésénél szem előtt tartjuk, hogy a csoportokban megfelelő időtartamú, párhuzamosan és differenciáltan végezhető tevékenységekre legyen lehetőség, a komplexitást is figyelembe véve. A rendszeresség és az ismétlődések **érzelmi biztonságot** teremtenek a gyermekeknek!

A napi-és a hetirendet a gyermekcsoportok óvodapedagógusai alakítják ki, tervezetüket az igazgató koordinálja és véglegesíti.

Programunkban elsődlegesnek tartjuk a gyermekek **játékát**, ezért a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakításánál az erre szánt időre nagy hangsúlyt fektetünk, ügyelünk arra, hogy a játék folyamatosságát minél kevésbé szakítsák meg az egyéb tevékenységek.

A gyermek feladatának együttműködő képességének fejlesztését növekvő időtartamú /5-35 perc/ kezdeményezések foglalkozások közös tevékenységek tervezésével, szervezésével valósítjuk meg.

A gondozásnak is kiemelt szerepe van az óvodai életben. Az óvodapedagógus a gondozás

folyamatában is nevel, szokásokat, szabályokat alakít, önállóságot, feladattudatot épít- együttműködve az ebben segítő dajkával. A napirendben ezekre a tevékenységekre is kellő időt biztosítunk.

A jól kidolgozott napirend a maga rugalmas változásával elősegíti, hogy a gyermekeknek elegendő idejük legyen a különböző tevékenységekhez. Az elmélyült, belső motivációval folytatott tevékenységekhez nyugalom, kiegyensúlyozott légkör, értelmes fegyelem szükséges.

NAPIRENDI JAVASLAT

(A csoportokra vonatkozó napirend a csoportnaplókban rögzítve)

Idő	Tevékenység
6.30 – 8.00	Gyülekezés, játék tevékenység
8.00 – 10.30	Párhuzamos tevékenységek: játék, szabadon választott tevékenységek, mindennapos mozgás, folyamatos reggeli, az óvónő által kezdeményezett tevékenység, egyéni fejlesztés, komplex foglalkozás, játékos tanulás
10.30 – 11.30	Levegőzés, séta, udvari játék. Hagyományápolás, ünneplés
11.30	Öltözködés, testápolási teendők, előkészület az ebédhez, ebéd.
13.00	Előkészület a pihenéshez: testápolás, fogmosás. Alvás előtti mese
13.00 – 15.00	Pihenés, egyéni szükségletekhez igazodó ébredés.
15.00 – 16.30	Párhuzamos tevékenységek: öltözködés, testápolás, uzsonna, szabadon választott tevékenységek, játék, folyamatos hazabocsátás.

A szeptember 1 – június közepéig terjedő időszak napirendjét a fentiek szerint, a gyermekek biológiai (életkor, alvás-, mozgásigény, étkezések időpontjai) és társas szükségleteit szem előtt tartva alakítja ki a csoportra vonatkozóan az óvónő.

Mivel a nevelés a **nyári időszakban** (június közepe - augusztus vége) folytatódik a székhely intézményben közös csoportban, ezért erre az időszakra tartalmaz, az évszakhoz igazodó **közös napirendet készítenek** az óvónők, melyet a csoportnaplóban dokumentálnak.

Az évközben kialakított szokások megtartásával a **nyári élet örömeit** (séták, napozás, kirándulások, kulturális programokon részvétel) kihasználva, változatos tevékenységekben, egyéb kompetenciák fejlesztésére is lehetőséget teremtünk.

AZ ÓVODAI PEDAGÓGIAI MUNKA TERVEZÉSE ÉS DOKUMENTÁLÁSA

Az óvodai nevelés tervezését, a gyermekek megismerését, fejlesztését valamint fejlődésük nyomon követését szolgáló dokumentumok a programunkhoz és a törvényi előírásokhoz illeszkednek.

Valamennyi óvodai gyermekcsoportban szükséges vezetni az óvodai csoportnaplót, melyben egy nevelési évre, azaz szeptember 1-től a következő év augusztus 31-ig terjedő időre rögzíthetők adatok, és feladatok. A nevelési éven belüli tervezési időszakok időtartamáról, gyakoriságáról, a munkatervi szakaszok hosszáról és tartalmáról a nevelőmunkát végző óvodapedagógusok a pedagógiai program figyelembevételével határoznak. A dokumentáció vezetése előre kinyomtatott csoportnaplókban, kézzel írva történik.

A nevelési-gondozási tervek a csoportnapló részét képezik, az adott korcsoportra, félévre lebontva tartalmazzák a tervezést, majd a megvalósítás értékelését. A nyári időszakra a megváltozott gyermeklétszám, csoportösszetétel miatt, nyári nevelési gondozási tervet készítenek közösen az óvodapedagógusok.

Az éves tevékenységi tervek tartalmazzák a műveltségi területek éves feladatait, ez havonta reflexióval zárul.

Az éves tervek megvalósítása heti bontású tematikus tervek segítségével valósul meg, melyeket kiegészítik az aktuális projekt tervek.

A közösségre és egyes gyermekekre vonatkozó részletes nevelési-gondozási-értelmi fejlesztést magába foglalja a dokumentáció. (Önértékelés, vezetői értékelés)

A gyermekek fejlődésének nyomon követése, dokumentálása

A gyermekek fejlődésének, fejlesztésének dokumentálása a Személyiségnaplókban történik.

Az egyéni fejlődési dokumentum tartalma:

- ☐ Anamnézis
- ☐ A gyermek jellemzői óvodába lépéskor
- ☐ Egészségi állapot
- ☐ Családlátogatások, a szülővel történő egyéni beszélgetések
- ☐ Diagnosztika, féléves értékelések

- ☐ Egyéni fejlesztési terv
- ☐ Egyéni fejlesztési haladási napló
- ☐ A speciális segítségnyújtás feltüntetése
- ☐ Fejlettségi jellemzők óvodáskor végén
- ☐ Szociometriai mérés
- ☐ DIFER mérések
- ☐ Szülői tájékoztatás ideje, szülő aláírása

Anamnézis- a gyermekek megismerése már az óvodai élet megkezdése előtt elkezdődik (nyílt nap, típegő napok, beszélgetés a szülőkkel) majd írásos kérdőív, **anamnézis** segítségével tárjuk fel az előzményeket.

A Személyiség naplóban – rögzítjük az egyes gyermekek fejlődésének mutatóit, a gyermekek óvodába lépésétől az iskolakezdésig. Részletes, a különböző rész- képességeket feltáró, megfigyelő dokumentáció. A megfigyeléseinket, az elért fejlettségi szintet folyamatosan rögzítjük/félévente/. A szülők betekintést nyerhetnek a dokumentumba fogadóórák alkalmával, vagy egyéni megbeszélés szerint. A fejlődési napló vezetése kézzel írottan történik.

Fejlesztési napló - Az iskola megkezdése előtt a tanköteles korú, és a rész és egyéb-képességzavarral, lemaradással küzdő gyermekekről egyéni fejlesztési napló készül a fejlesztőpedagógus közreműködésével (gyermekportfólió). A fejlesztőpedagógus év eleji szűrővizsgálat segítségével méri fel a gyermekek egyéni fejlettségi szintjét. A fejlesztő pedagógus, a logopédus, a csoportban levő pedagógusok és az igazgató, valamint a szülő együttműködésével történik a fejlődés nyomon követése. Bemeneti, kimeneti mérések, konzultációk.

A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális fejlesztő tevékenysége

- A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésére a többi gyermekkel együtt kerül sor.
- Szakértői vélemény után fejlesztőpedagógusunk /gyógypedagógus/, logopédusunk, szükség esetén szülői hozzájárulással pszichológus foglalkozik velük.
- A rehabilitációs és rehabilitációs tevékenységekhez külön helyiséget biztosítunk.
- A szülőkkel igyekszünk jó nevelőpartneri viszonyt kialakítani, ebben számítunk a szülők aktív részvételére is.
- Az SNI gyermek esetében is egyéni fejlesztési tervet készítünk, mely a szakértői véleményre alapoz, és mely vezetéséhez a fejlesztőpedagógus segítséget nyújt.
- Fejlesztő pedagógiai ellátás: a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló tantárgyi felzárkóztatására és készségfejlesztésére irányuló kötelező foglalkozások megszervezése

- Biztosítjuk a diabétesszel élő, valamint a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált
- gyermekek, tanulók egészségének megőrzésére fordított fokozott figyelmet. (Részletes eljárásrendeket lsd. Szervezeti és Működési Szabályzat)
- Óvodánk Alapító Okirata szerint, az alábbi sajátos nevelési igényű gyermekekettudjuk fogadni:
 - enyhe mozgássérült gyermek
 - enyhén értelmi fogyatékos gyermek
 - beszéd fogyatékos gyermek

III. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

1. Játék

Jean Piaget francia pszichológus szerint a játék a gondolkodás fejlődésének egyik fázisa. Az életnek abban a periódusában jelentkezik, amikor a gyermek nem gondolatait és cselekvéseit igazítja a valósághoz, hanem éppen fordítva: a valóságot igazítja gondolataihoz, cselekvéseihez.

A játék az óvodás korú gyermek alapvető tevékenysége. Tere a tanulásnak, a munkának, képességek fejlesztésének. E tevékenységek alatt ismerkedik meg a világgal, gyakorolja a látottakat, egyszóval tanul. A játék **szabad** kell hogy legyen, csakis így vezethet céljához, az egyéni benyomások feldolgozásához.

A játék a tanulási folyamat része is, magába foglalja a környezet megismerésére nevelés lehetőségeit. Azonban a környezet megismerésére nevelés is magában hordozza a mese-vers, vizuális nevelés, zenei nevelés, matematikai nevelés, az egészséges életmódra való nevelés lehetőségeit.

A játék a valóságot tükröző örömforrás a gyermek számára: a maga a cselekvés, manipuláció, az elképzelés öröme szerez. Motivációja nem a célban, hanem a tevékenységben van. a játékot a belső feszültség csökkentése kísérheti, mely pozitívan befolyásolhatja személyisége alakulását. A játék formáinak és tartalmának gazdagítását és fejlődését segíti elő. Azoknak a gyerekeknek, akik sivár környezetből jönnek, kezdetben az eszközökkel ismerkedés szintjén játszanak retaldált fejlődésűnek tűnnek. Ez azonban nem mindig jelent személyiségfejlődésbeni lemaradást. Egyéni fejlesztő programban hamar bepótolják hiányosságait.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség. Az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményt biztosítson a különböző játékformákhoz, mint például a mozgásos játékokhoz, a szerepjátékokhoz, az építő,

konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz, a dramatizáláshoz és a bábozáshoz. Az óvodapedagógus feladata a nemi identitás fejlődésének elősegítése (a fiúk óvó-védő késztetéseiből, a csoporton belüli társas pozíciók elfoglalásából adódó harcias szellemű játékaiknak elfogadása ésszerű határokkal, a lányok anyáskodó, gondoskodó, aktívan kommunikáló hajlamainak támogatása).

A tradicionális nemi szerepektől való eltérés, az egyéni különbségek, motivációk tisztelete (babázó kisfiú, autózó kislány természetessége).

Az önkifejező, önérvényesítő gyermeki törekvések segítése.

A 3-6-7 éves gyermek számára a játék alapvető létforma, legfőbb élményforrás, személyiségfejlesztésének színtere, a tanulás, a készség és képességfejlesztés leghatékonyabb módja.

A játék a gyermek elsődleges, meghatározó tevékenysége, amely a lehető legnagyobb mértékben hat szinte valamennyi pszichés, motoros, szociális személyiségkomponensre. A gyermek felfedező hajlama, kíváncsisága, tevékenységi vágya, a felnőtthez való hasonlítás igénye, szocializációs indítékai a pszichikus szükséglet rangjára emelik a játékot.

A játék sokoldalúan fejleszti a gyermeket, játéktevékenysége közben fedezi fel, ismeri meg környezetét, ismeri fel önmaga lehetőségeit és korlátait. E tevékenység közben jönnek létre gondolkodási tevékenységének első formái, fejlődik emlékezete, fantáziája, gazdagodik érzelmvilága, erősödik akarata, kitartása, alakul szabálytudata. Fejlesztőhatással van a játék a nagy és finommozgásokra, a figyelemre, a megfigyelőkészségre is.

Célunk a szabad játék minél gazdagabb feltételeinek biztosítása, pedagógiai, pszichológiai szakértelemmel való támogatása indirekt módszerekkel a 3-7 éves korú gyermekek optimális személyiségfejlődésének biztosítása érdekében az együttműködés kiszélesítésével.

A JÁTÉKFEJLESZTÉS TARTALMA

A játék a kisgyermekkor legfontosabb, legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés létfontosságú leghatékonyabb eszköze.

A játék örömforrás, a legfőbb személyiségfejlesztő eszköz, élményt adó tevékenység, az óvodásgyermek életében.

A játék megalapozza az egyéb tevékenységformákat is. Folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt, élményszerű, elmélyült játék kibontakozását. Igény szerinti együttjátszást, a megfelelő feltételrendszer kialakítását, **a szabad játéktevékenység** tiszteletét.

Előtérbe helyezzük a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését.

A játék feltételrendszere

Biztosítjuk azokat a feltételeket, amelyek a nyugodt játék kialakulását lehetővé teszik.

– **A légkör:** A nyugodt, biztonságérzetet keltő **szeretetteljes**, meghitt, **családias légkör** nagyon fontos az elmélyült játék kialakulásához. Az oldott légkörben könnyebb egymás elfogadása.

– **A játék helye:** A játék színtere a **csoportszoba** és az **udvar**. A csoportszobában ideiglenes játszóhelyeket, kuckókat alakítunk ki. Ügyelünk arra, hogy a különböző játszócsoportok ne zavarják egymást /pl.: mesesarok, barkácsoló asztal, stb./

– Az **udvar** fáival és bokraival, füves területeivel, a mozgásos és szimbolikus játékok szükséges eszközeivel, játékra ösztönzi a gyermekeket /pl.: foci, mászókázas, bújócska, fogócska, labdajátékok, stb./

– **Játékidő:** A játék a napirend sajátosságaiból adódóan **folyamatos**, több napon keresztül is folytatható. A szabad levegőn történő játékokra igyekszünk minél több időt biztosítani. Az egyéb tevékenységek belesimulnak a játék folyamatába (kezdemenyezések, fejlesztés).

– **A játék eszközei:** A **hagyományos** játékeszközöket, ősi, népi játékeszközökkel egészítjük ki, melyek természetes anyagokból készülnek, kapcsolódnak a természeti környezethez, sajátos ízlésvilágúak, ízlésformáló hatásúak. /pl.: rongybaba, falovacskák, csutkababa, bűgő csiga, papírsárkány, stb./

Játékfajták és fejlődésük, irányításuk:

Gyakorlójáték:

A gyakorló játék kiinduló pontja a véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker, amely újra és újra ismétlésre készíti a gyerekeket. Lényege valamilyen újszerű cselekvés

ismételgetése, amely örömet okoz. Mivel nehezen hagyják abba a megkezdett műveletet, cselekvésüket bizonyos merevség, tapadás jellemzi. A játéknak ezen a fokán a gyerekek a fölhasznált anyagok, eszközök tulajdonságaival, a tárgyak egymáshoz való viszonyával, működésével ismerkednek.

Ez a játékfajta a 3-4 évesek jellemző játéktevékenysége, idősebb korban ez a játék tartósan csak akkor jelentkezik, ha a gyermek a fejlődésben lemaradt, élményei szegényesek, képességei fejletlenek.

A későbbiek folyamán a gyakorlójáték jelentkezik a konstrukciós- és szerepjáték elemeiként is.

Szerepjáték:

A szimbolikus játék a szerepjátékot megelőző játékforma, két formáját ismerjük, egyrészt, amikor a kisgyermek saját cselekvését, viselkedését úgy utánozza, hogy mással végezteti (babák sétáltatása), másrészt, amikor másoknál megfigyelt cselekvést utánoz (pl. havat lapátol, mint az apukája).

A szerepjáték nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőségeket nyújtó játékfajta, amely a gyakorló játék keretei között bontakozik ki. A környezet benyomásait a gyerekek egyénien, szubjektív módon jelenítik meg. A gyerek játékában különösen a hozzá érzelmileg közel álló felnőtteket és társait utánozza. A gyermek játékát a nagycsaládban és a természetközeli élethatásai motiválják (pl. játék a kisebbekkel, főzés anyjukkal, ill. a nagyobb testvérrel)

3-4 éves korban a gyerekek elsajátítják, és már betartják a játékszerekkel és az együttjátszással kapcsolatos elemi szabályokat. A játékuhoz önállóan megkeresik az eszközöket, azokra vigyáznak és a játékszerek használatában általában megegyeznek. Képesek olyan szerepjátékok kezdeményezésére és eljátszására, amelyek egyszerű cselekvéseket és kapcsolatokat tartalmaznak.

4-5 éves korban az eszközökhöz ragaszkodást felváltja a szerephez való kötődés. A gyerekek képesek a cselekvések összehangolására. A játékszerekkel és eszközökkel végzett cselekvés, a szereplők magatartása megfelel a szerep által megkívánt tevékenységeknek és emberi kapcsolatoknak.

5-6-7 éves korban megértik és elfogadják játszótársaik elgondolásait, tevékenységük logikáját. Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz. Le tudnak mondani egy-egy kedves játékszerről.

Önállóan a játék előzetes közös tervezésében, a szerepek kiválasztásában, a játékszerek és eszközök megválasztásában és a szabályok betartásában.

Építő, konstruáló játék

A gyerekeket az alkotás öröme, a sokféleképpen összeállítható játékszer és építőelem felhasználása ösztönzi a konstruálásra. A „valamit alkotni” igénye, öröme kreativitásuk mellett értelmi és társas képességeiket is sokoldalúan fejleszti.

Az építő játék az eszközök és az anyagok változatosságát igényli.

A hagyományos építőkockák mellett szükség van olyan építőelemekre is, amelyek összekapcsolhatók, egymásba illeszthetők. Igyekeznek az óvónő elérni, hogy minden gyerek megtalálja a neki legmegfelelőbb építő és konstrukciós elemeket, és képes legyen ezekkel elmélyülten játszani.

3-4 éves korban a gyerekek gyakran bonyolult építményeket alkotnak, de azt még nem képesek megismételni. Itt az óvónő feladata, hogy a kirakás, építés és összeállítás közben segítse a gyerekeket az eredményes megoldáshoz, juttassa őket sikerélményhez.

E tevékenység közben a gyermekek különböző játékszerekből összeraknak, létrehozhatnak valamit. Spontán építenek. Nagyon fontos az eszközök változatossága, legyenek színesek, felhívó jellegűek és természeteseek pl. a kedvelt homokozás, kavicsszórás, csutkavár építés, hóvár készítés.

4-6-7 éves korban a konstruáló, építő játékelemekből játékszereket is tudnak készíteni a gyerekek. Az építés gyakran a szerepjátékokhoz kapcsolódik. A konstruálás fejlettebb fokán a gyerekek mind igényesebbekké válnak alkotásaikkal szemben. Képesek a különböző anyagok, eszközök kombinált alkalmazására is.

Az építés – konstruálás elősegíti a szem-kéz koordináció fejlődését. A bonyolultabb összerakást igénylő eszközök segítik a finommotorika fejlődését. Az összerakás-szétszedés, egy-egy elem kirakása közben a rész-egész viszonyát ismeri meg. Ez a Gestalt látást fejleszti.

Szabályjáték:

Amint a neve is jelzi, a szabályjáték lényege a szabály betartása. A szabályt komolyan kell venni, mert különben felborul a játék.

A szabályjátéknak pedagógiai funkciója, lényeges személyiségformáló értéke van: növeli az akaraterőt, az önfegyelmet, csapatjátékban a társas kapcsolatok megerősítését, a csapatok összetartozásának élményét.

Néha a gyerekek maguk alkotják meg a játék szabályát. Ha ilyen szabályt kitalálnak, akkor görcsösen ragaszkodnak hozzá. Ha sikerült pontosan betartaniuk, megelégedés és öröm tölti el őket. Ez a játékforma hasonlít a gyakorlójátékhoz, de a játék öröme nem a funkció gyakorlásából, hanem a szabály szigorú betartásából fakad.

A szabályjátékok is belső feszültséget vezetnek le.

3-4 éves korban azokat a szabályjátékokat alkalmazza az óvónő, amely a gyermekek mozgásszükségletét elégíti ki. Szabályai egyszerűek és tartalmuknál fogva közel állnak a gyerekekhez.

4-5 éves korban már olyan szabályjátékok is választhatók, amelyek megkívánják, hogy a győzelem elérése érdekében a gyerekek egyéni kívánságaikat egyeztessék társaik érdekében, közösen örködjenek a szabályok betartása felett.

5-6-7 éves korban választhatnak olyan szabályjátékot is, amely nagyobb ügyességet vagy nagyobb szellemi erőfeszítést igényel. Az óvónő engedje, hogy a gyerekek játékában az egészséges versengés is jelen legyen, ez azonban soha ne csapjon át az egymással szembeni negatív érzelmek kifejezésébe.

Az értelmi képességeket fejlesztő szabályjátékok:

- Társasjátékok, dominók, memóriajátékok, Puzzle kirakók és egyéb logikai játékok.
- Nyelvi játékok, Barkóba játékok: amelyek fejlesztik a megfigyelőképességet, az emlékezőképességet, a problémamegoldó gondolkodást.

Dramatizálás, bábozás

A bábozás és dramatizálás szoros összefüggésben és kölcsönhatásban állhat egymással. A gyermekek saját vagy irodalmi, film élményeiket játsszák el kötetlen módon. Fontos, hogy a csoportban az aktuális játékoz, jelenethez a kellékek, jelmezek kéznél legyenek.

3-4 éves korban elsősorban a bábu mozgása kelti fel a gyerekek érdeklődését. Legyen a csoportszobában néhány olyan bábu, amelyet az óvónő gyakran használ, és a gyerekek jól ismerik.

3-4 éves gyerekeknél az ujjbábót, fakanálbábót és síkbábót használjuk.

4-6-7 éves korban a gyerekek kézméretének megfelelő bábok, valamint a gyerekek magasságának megfelelő paravánt alkalmazunk, és a csoportban található tükör jó szolgálatot tesz, ahol megnézheti a gyermek saját átváltozását, nyomon követheti saját mozgását, mimikáját.

5-6-7 éveseknek már kesztyűbábót, sőt marionett bábokat is adunk.

A bábjátékhoz szükséges eszközök készítése váljék a gyerekek szívesen végzett tevékenységévé.

Az önkifejező, önérvényesítő gyermeki törekvések segítése.

A csoport elfogadott „etikai kódexének” nyelvi megfogalmazása, különös tekintettel a konfliktuskezelés, az asszertív (tud nemet mondani, saját érdekeit képviselni, mások agresszióját, például a csúfolódást, verekedést megfelelően kezelni) kommunikációs stílus nyelvi formáinak gazdagítása.

A gyermeki kommunikáció fejlettsége és a társas kapcsolatok, pozíciók közötti összefüggések megfigyelése a játékban. A vezető egyéniségek kommunikációs stílusának megfigyelése, a gátlásos gyermek oldása pl. ölbéli játékokkal.

A HH, HHH gyermekekre fordított kettős figyelem, a beilleszkedés támogatása a játékban, minél több spontán párbeszédes helyzet és célzott, tervszerű anyanyelvi fejlesztés.

Hiteles kommunikáció, érvek a szülőknek a szabad játék fontosságáról.

Tudatosan megengedő, támogató biztonságot adó jelenléttel, boldog atmoszféra teremtésével és a játék közösen elfogadott normáinak indirekt képviselésével a beszédkedv, a közlésvágy motiválása.

Érdeklődés, komoly figyelem kifejezése a gyermeki közlések iránt, készséges válaszok a kérdésekre, gyermeki üzenetek dekódolása, metakommunikációs jelzések küldése, játszótársként nyelvi kifejezésminták adása.

A gyermeki szerepjátékot kísérő párbeszédnek támogatása verbális ismeretekkel, a

fogalomalkotás segítségével, a beszéd prozódiai elemeinek gazdagításával. Beszédalkalmakkal az új szavak, szófajok, különböző igeidők, módok, ragozás tanulásának, fogalmak megértésének, a magyaros mondataalkotás, kontextusos beszéd, szóbeli kapcsolatteremtés kialakulásának segítése.

Barkácsolás

A barkácsolás mindig a játék igényéből indul ki és kötetlen. Fontos, hogy a barkácsolás ne legyen öncélú az elkészített eszközökkel játszhassanak a gyerekek, a bábnak legyen funkciója. Az óvónő biztosítson sokféle eszközt, ezért fontos a gyerekekkel közösen végzett gyűjtőmunka, az eszközök megfelelő elhelyezése, hozzáférhetősége.

3-4 éves korban az óvónő a gyermekcsoport előtt készít és javít játékeszközöket, ezzel is felkelti az érdeklődésüket.

4-5 éves korban már segítenek az óvónőnek a gyerekek is, egy-egy játékhelyzetben ösztönzi őket saját játékszükségletük kiegészítésére, egyszerű eszközök készítésére. A megvalósításban természetesen segít az óvónő.

5-6-7 éves gyerekeknél az óvónő segítse elő, hogy a barkácsolás a bábozás természetes eszköze legyen.

Az önkifejező, önértékesítő gyermeki törekvések segítése.

Népi játékok:

- énekes, táncos játékok /szembekötősdí, fogyó-gyarapodó játék, stb./
- mozgásos és küzdőjátékok /versengő, hidas .../
- népszokásőrző dramatikus játékok /Betlehemezés, Lucázás,.../

Ezzel bővül a nevelés eszköztára, színesedik, gazdagodik a gyermekek élete az óvodában.

2. Mese-vers

Az irodalmi nevelés célja, feladatai:

- A gyermekek szívesen hallgassanak mondókát, verset, mesét, váljanak az irodalmi élmények aktív befogadóivá.
- Esztétikai élményekre érzékeny, művelt emberré formálódjanak.
- Erkölcsi, érzelmi, értelmi képességeik a mesék által fejlődjenek.
- Változatos irodalmi élmények nyújtásával a könyv, az irodalom és a népköltészet

megszerettetésére törekszünk.

- Célunk az olvasóvá nevelés.

A gyermeknek hosszú utat kell megtennie, míg eljut az önkéntelen hangadástól az értelmes beszédig. A beszédfejlődéshez állandó társas kötődés, szervezett, differenciált környezet kell. Nagyon fontos a beszédfejlődéshez a beszédszervek ügyesítésére használt és alkalmazott gyakorlatok végzése.

Az anyanyelv használata szerves része az óvodai élet minden mozzanatának, a nevelés egész folyamatának. Ezért az anyanyelvi nevelés nem kezelhető elszigetelten, nem tekinthető kizárólag a kötött foglalkozásokon megvalósítandó feladatnak.

Az irodalmi nevelés a legszorosabban összefonódik az anyanyelvi neveléssel, a zenével, az énekkel, a mozgásos játékokkal. Ehhez már 3-4 éves korban természetes módon kapcsolódik a csak hallgatott mesélés. Az óvodáskorú gyerek életkorának megfelelő irodalmi műfajok: a vers és a mese.

Az érzelmi biztonság megadásának s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek. Ezek ritmusukkal a mozdulatok és a szavak egységével a gyermekeknek érzéki-érzelmi élményeket adnak.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és sok alkalmat, jó alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi-értelmi és etikai fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában – tájékoztatja a gyermeket a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatáról, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákról.

Azt, hogy a gyerekek ebben a korban már fogékonyak az esztétikumra, a vershez való viszonyuk is mutatja. Ha a kisgyerekeknek, a 2-3 éveseknek verset mondunk, és elégszer ismételjük ahhoz, hogy egy-egy sort vagy kifejezést megjegyezzenek, észrevesszük, hogy a ritmus, a zeneiség ragadja meg őket. Maguknak is mondogatják, néha egyedül, játék közben is: „ingó, bingó zöld fűszál”, és közben érthetetlen szöveget mormolva kötik össze a szavakat, a vers ritmusának megfelelően. Egész magatartásukon látszik ilyenkor, hogy jó mondogatni, kellemes a felidézés.

4-5 éves korban a gyerek már sokkal többet jegyez meg a versből, sorokat, szakaszokat, sok gyerek egész verset is. Még mindig a ritmus vezeti, de egyre nagyobb szerepet kap a rím játékossága. A gyerek egészként ragadja meg a verset vagy a versrészleteket, a sorokat gyakran felcseréli, egy-egy szó helyett gyakran másikat mond, s bár ebben a korban már a tartalmi

elemekre is figyel, még mindig a hangzás az elsődleges. A vers hangulati színezete már hat rá, de nem a tartalom vált ki érzelmeket, hanem a zeneiség, a ritmus, a rím.

A versek, mesék kiválasztásánál figyelembe vesszük az évszakok változását, a népi hagyományokat és ünnepeket, valamint a csoport aktualitásait.

Az életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A néphagyomány ápoló óvodai programban, a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságához igazodóan, a mese - vers, mondóka anyag zömmel a népköltészet tárházából származik.

Az irodalmi anyag tartalma:

- népmese
- állatmese
- novellamese
- tündérmese
- népi mondókák: tapsoltató, lovagoltató, ringató, altató, jártató, höcögtető, ölbe vevő,
- szólások, közmondások, találós kérdések.
- klasszikus és kortárs irodalmi művek

A népköltészetten túl: klasszikusaink, mai magyar - és külföldi költők, gyermekek számára írtversei, meséi, elbeszélései is helyet kapnak az irodalmi anyagban. Főleg a gyermekek számára kedvelt ritmikus, szójátékos gyermekekről, állatokról szóló, vidám, évszakokhoz kapcsolódó mesék-versek.

Az anyagválogatásban fontos az egyensúly megteremtése.

Az irodalmi anyag kiválasztásánál a korcsoportot és a gyermekek fejlettségi szintjét figyelembe kell venni.

Fontos a tudatos, időrendi ütemezés. A gyermekeknek a mesehallgatás lelki szükséglet, lehetőleg minden nap hallgassanak mesét.

A délutáni pihenés előtt mesét, folytatásos mesét olvasunk, középső és nagycsoportban ezt vershallgatással bővítjük.

A versek, mesék ismétlése, dramatizálással, bábozással beépül a gyermekek mindennapi játéktevékenységébe, feltárva a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb

érzelmi viszonylatait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A gyermekek érdeklődésének, fejlettségének megfelelő könyvkínálatot biztosítunk a könyvespolcon, így kedvük szerint bármikor nézegethetnek képeskönyvet.

A mese kiválóan alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkedítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok- okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal, ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra, irányított megismerési törekvésekre. Fejlesztiszövegértésüket.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg.

A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élmény feldolgozás egyik legfontosabb formája.

Dramatizálás és bábozás

A gyermekek irodalmi élményeiket szabadon választott módon **dramatizálják**. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy elképzeléseik, szándékaik szerint válasszák ki a szereplőket, játsszák el a cselekményt.

A dramatikus játékeszközök elindítói lehetnek egy-egy szerepjátéknak, mesedramatizálásnak /színes lepel, korona, palást, tarisznya/.

A bábjátékban a gyermekek közvetlenül nyilvánulnak meg, belső világuk egyik legkifejezőbb eszköze. Segíti a beilleszkedést, a különböző nevelési problémák megoldását egy-egy gyermeknél. A bábozás és a dramatizálás a mozgáson és a beszéden alapszik.

Az irodalmi anyag kiválasztásához többek között a következő irodalmi anyagot használjuk:

Gyermekirodalmi szöveggyűjtemény

77 Magyar Népmese

Icinke-picinke

Cini-cini muzsika

Weöres Sándor, Osvát Erzsébet, Gazdag Erzszi, Kányádi Sándor, Nemes Nagy Ágnes, Tarbay Ede versei.

A gyermeki önkifejezés fejlődésének segítése, a saját vers és mesealkotás megalapozása változatos módszerek alkalmazásával. Például: mesealakok, szituációk megjelenítése dramatizálással, bábozással, ismert mese befejezése, mozgásos átváltozás, utánzás, mimetizálás, felnőtt által megkezdett mese befejezése, mese kiegészítés, átalakítás, fantázia

játékok, gyermek meséje egy-egy ismert mesehősről, mese szerkesztése megadott címről, ismert mese feldolgozása kérdések alapján, képolvasás, közös vagy egyéni beszélgetés, mesemondás különböző eszközökhöz kapcsolódva ismert mese követésével.

A gyermeki vers és mesealkotás ábrázolással való kombinálása fejlődésének elősegítése az önkifejező képesség gazdagítása érdekében. Például: mesebefejezés rajzzal, tematikus ábrázolás ismert meséről, saját mesekönyv, meseillusztráció készítés kedvenc meséhez. A mesélés, verselés, mondókázás mindennaposságával az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés. A klasszikus és kortárs irodalmi művek alkalmazása mellett, a csoportösszetétel figyelembe vételével, a mese, vers anyag megválasztásával a multi és interkulturális nevelés megvalósítása. Megfelelő anyagválasztás, kifejező előadásmód, az irodalom nyelvi-stilisztikai eszközeinek kihasználásaa gyermeki beszéd-kommunikáció fejlődése, fejlesztése érdekében. Az irodalmi élmény együttesből fakadó beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazása (mesereprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok). A tevékenységformában az anyanyelv gazdagságának ismertetése, a beszédészlelés/megértés/reprodukció fejlesztése (helyes légzés, tiszta kiejtés, artikuláció, beszédtempó, ritmus, hangsúly, hanglejtés, szókincs, mondatalkotás, helyes nyelvtanistruktúra, verbális és nem verbális jelzések, interakciók megjelenítése).

A mesehallgatás hosszú ideig az egyetlen olyan magatartásmódja a gyermeknek, amelyben erre a passzív képzeleti beleélésre képes. A műalkotás befogadása gyermekkorban a mesére való beállítódással kezdődik.

A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A mindennapos mesélés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. Az óvodában a népi és az irodalmi műveknek egyaránt helye van. A lényeg az, hogy minden nap meséljünk vagy verseljünk valamilyen formában a nap bármely szakában. A mese-vers kezdeményezések anyaga változatos legyen, gerincét a magyar népmesekincs megismertetése adja.

Az önkifejező, önérvényesítő gyermeki törekvések segítése.

Az irodalmi nevelés személyiségformáló hatása:

A népmesék, mondókák, irodalmi művek hallgatása, mondogatása közben erősödik az összetartozás érzése és az egymás iránti figyelem. Érzelmi biztonságot nyújt és érzéki-érzelmi élményeket ad.

A **bábozás** sajátos varázserejével komplex módon hat a gyermekekre. Ezáltal kifejezheti, átélheti, eljátszhatja saját érzéseit, élményeit és oldja gátlásait. A bábozás során megnyílnak a gyermekek, a báb beszédképességüket fejleszti. A bábozás eszközei a gyermeki önkifejezőmódokat teljesítik ki, ezért is fontos állandó jelenlétük a csoportban.

A **dramatizálás** során alkalmazzák a metakommunikatív eszközöket, a mimikát és a gesztust. Fejlődik beszédmódjuk, fantáziájuk, bővül szókincsük, alkalmazkodó képességük, kifejezőképességük.

A mese, vagy a dramatikus népszokás élménye a gyermekeket spontán dramatikus játékra készítetik.

A hagyományok megünneplését óvónői bábozással, dramatizálással, énekes játékkal gazdagítjuk /népi elemeket felhasználva/.

Ezáltal az irodalom nyújtotta érzelmeket, természetes viselkedésmódokat közvetítjük számukra. Ellensúlyozva a média sokszor igénytelen, ízlésromboló műsorait.

Évente legalább egy alkalommal **bábszínházat szervezünk** a gyerekeknek, és részt veszünk a Faluház által szervezett előadásokon is.

A gyermekek részére több alkalommal szervezünk könyvtár pedagógiai foglalkozásokat a helyi Könyvtárban, ezzel is támogatjuk olvasóvá válásukat.

Az óvodában szerzett esztétikai, irodalmi élmények és a népköltészet értékközvetítő hatásai a fejlődő személyiség irodalomhoz való későbbi viszonyát befolyásolják.

Fontos, hogy az óvónő a mindennapokban az irodalom nyújtotta érzelmeket természetes viselkedésmódjával közvetítse.

Ezt a kincset nem lehet csak a médiára, könyvre, CD-re bízni, kell hozzá az óvónő személyesvarázsa. Együttműködés a logopédussal és a családdal a megelőzés és a korrekció területén.

A szociokulturális háttér figyelembe vételére épülő differenciált készség, képességfejlesztés megvalósítása.

A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó, valamint migráns gyermekek differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában.

3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zenei nevelés célja:

- A gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése,
- zenei ízlésének formálása,
- zenei anyanyelv megalapozása,
- mozgáskultúra fejlesztése.

A zenei nevelés feladatai:

- **Éneklési készség fejlesztése** (A hangképző szervek fejlesztése az életkornakmegfelelő hangterjedelmű dalokkal. A hangterjedelem fokozatos bővítése.)
- **Ritmusérzék fejlesztése** (egyenletes lüktetés érzékeltetése, ritmus és tempóérzékeltetés).
- **Akusztikus hallásfejlesztés** (hangszínfelismerés, halk, hangos, magas-mély)
- **Komplex zenei képességek fejlesztése** (zenei emlékezet, zenei kreativitásfejlesztése).

A zenei nevelés tartalma:

- népi mondókák, ölbeli játékok
- a környezet hangjainak megfigyelése
- népi dalos játékok (pentaton jellegű)
- műdalok, kortárs művészeti alkotások
- zenehallgatás dalanyaga (magyar, nemzetiségi)
- énekes népszokások (néptánc)

A program zenei anyagát képezi a magyar Népdalkincs, „Csak tiszta forrásból” Kodály Zoltán, Forrai Katalin, valamint olyan művészi értékű művekből válogatjuk, mint pl.: Törzsök Béla Zenehallgatás az óvodában. Kortárs művészeti alkotások, mint pl.: Gryllus Vilmos dalai.

A zenei nevelés elsősorban a művészeti nevelés körébe tartozik, az érzelmeken keresztül hat a gyerekekre. Felkelti a gyermek zenei érdeklődését, formálja zenei ízlését és esztétikai fogékonyságát. Hatására a gyermek szeret énekelni, játszani, dúdolgatni és szívesen hallgat zenét.

A zene hatása olyan emberformáló erő, amely kihat az egész személyiségre. Az értékes zene fogékonnyá teszi az embert a szép befogadására, formálja ízlését és emberi magatartását. A zene kihat a kisgyermek érzelmeire, értelmére és fejleszti gondolkodását, emlékezetét, képzeletét.

Az ölbeli játékok, népi gyermekdalok, énekes játékok örömet nyújtanak a gyermeknek, felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.

Az énekes népi játékok, az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus vegye figyelembe a nemzeti, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatarozását is.

Az attitűdök, gondolkodásbeli és kommunikációs tulajdonságok kiteljesítése zenei élményekkel. Beszéd és zenei hallás fejlesztése. Különböző grammatikai megoldások, választékos kifejezések, párbeszédok, dramatizálás gyakorlása. A beszédszervek koordinált mozgásának fejlesztése, a hangzók helyes formálásának gyakorlása, beszédtechnika fejlesztése, fogalomalkotás, szókincsbővítés, beszédhibák javulása. Az egyéni megszólalás bátorítása természetes játékhelyzetekben (felelgetős énekes játékok).

A zenei nevelés az irodalommal, az anyanyelvi neveléssel van a legszorosabb kapcsolatban. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömet. A gyermekek cselekvését befolyásolja, motiválja az ének és zene keltette érzelm. Az örömet újra át akarja élni, az élmény cselekvésre serkenti. A gyermek énekelget, maga szervez játékot, társát énekelni hívja, játékot javasol az óvónőnek. Igényli az előzenekelt dal ismételt meghallgatását, kéri az óvónőt, hogy énekeljen. A jó nevelői légkör, az óvónő és a gyermek kapcsolata lehetőséget ad a zenei érdeklődés és aktivitás kibontakozására.

Az önkifejező, önérvényesítő gyermeki törekvések segítése.

Énekes játékok

Az énekes játék a zenei nevelés alapja, ezek alkotják az óvodai dalanyag legnagyobb részét. A népi gyermekjátékok íratlan és szavakkal ki nem mondott belső törvényszerűségei a gyermeket új játékhelyzetben is logikus következtetésekre és alkalmazkodásra készítik.

A jó játék alapja, hogy az óvónő maga is szeressen játszani, tudja beleélni magát a

képzelethelyzetbe, vállaljon szerepet, legyen oldott és vidám.

Ez a kedves „cinkosság” szoros érzelmi kapcsolatot teremt gyermek és óvónő között. A szerepjáték és énekes játék közötti lényeges különbség, hogy míg az előbbiben a gyermek az életben tapasztalt, valós világot játssza újra (mos, vasal, vásárol), az éneken általában szimbolikus szerepet vállal. Olyan szerepet, ami az ő életében soha nem lesz: nem lesz egér, cica, mély kút, diófa. E szerepek vállalása a művészethez, a „jelkép áttételes” képzeletéhez visz közel.

Az énekes játékok mindnapi alkalmazásának lehetőségei

A mozgásos játék, az együttes táncmozdulatok örömteli végzése közben fejlődik fizikai állóképességük, kialakul az önértékelés és növekszik a gyermek önbizalma is. A dalos játék, a tánc során a nagy mozgások fejlesztésére számtalan lehetőség adódik.

3-4 éves korban elsősorban kétszemélyes jellegű, egyszerű utánzott mozgással kísért szerepjáték a jellemző. Kiscsoportban lényeges a testi kontaktus a gyermek és az óvónő között. A 4-5 évesek már önállóan kezdeményeznek énekes játékot, az óvónő együttműködésével örömmel élik meg az egyes szerephelyzeteket. Itt már szerepcserélő, párválasztó és sorgyarapító játékok is megjelennek.

Az 5-6-7 évesek vállalják a közös játékot, betartják a szabályokat, örömmel végzik az egyöntetű szép mozgásokat.

Éneklési készség, ritmus és hallásfejlesztés

Mindig, minden helyzetben a tiszta, szép éneklésre törekszünk, valamint a pontos dallam és ritmus visszaadásra. Tüdőtágító utánzásokat végzünk: képzeletbeli léggömb fúvása (kéz, szem, tüdő munkájának összehangolása).

Kövessük szemünkkel a lufi növekedését, pillantsunk jobbra, balra, figyeljük pajtásaink lufijának nagyobbodását is. Mondókára járás körben, egyenletes lüktetés érzékeltetése taps kísérettel. Sajtos dobozokból közösen kis dobokat készítünk és ezen doboljuk a ritmust.

Táncmozdulatokat gyakorlunk jobbra-balra dőlés, csípőre tett kézzel forgás. Dallamfelismerés dúdolás, mozgásról.

Kesztyűbáb alkalmazásával magas- mély hangok érzékelése. Ritmuszenekar alakítása, hangszerek kiosztása (dob, cintányér, zenei háromszög). Karmesterválasztás, közben

beszélgetés a hangszerekről, a ritmusról, a lüktetésről.

Figyeljük meg, hogy minden mondókának, versnek, éneknek, járásnak van ritmusa. Próbálkozzunk a ritmusvisszhanggal. A fent említett fejlesztőhatások legtöbbször együttesen jelentkeznek, éppen az óvodai tevékenységek sajátos jellege miatt.

Nagy hangsúlyt fektetünk a zenei hallás nevelésére (hangszín, hangerő-dinamika) valamint a népi táncok és játékok megismertetésére és gyakorlására. Ezek jó lehetőséget biztosítanak az alak és forma, valamint a téri tájékozódásra. A mozdulatok megfigyelése és gyakorlása segíti az egyenletes lüktetés és a ritmus kialakulását. Felfigyeltetjük a gyermekeket a környezet hangjaira, csendjére.

Ezek segítségével próbáljuk a zenei nevelést elmélyíteni a mindennapjainkban.

A zenei alkotókészség fejlesztése

A zenei alkotókészséget számtalan tapasztalás, zenei emlékkép előzi meg. Alapja a gyermek kitaláló és önkifejező törekvése, amit az óvónő improvizáló kedve bontakoztat ki. Az óvónő zenei műveltsége, bátorsága és humorérzéke ad mintát és vágyat ahhoz, hogy a gyermek is kitaláljon valamit e képesség fejlesztésére erőszakolni nem lehet sem óvónőnél, sem gyermeknél. Mindig lesz, aki jobban szeret rajzolni, gyurmázni, építeni, mint dallamot kitalálni. Azok azonban, akik az óvónőjüktől sok ilyen példát látnak, és akiknek az ötleteit figyelembe veszik, szívesen dúdolgatnak rakosgatás, festegetés és babázás közben is.

Az alkotókedv kialakításában jól alkalmazható a visszhangjáték, az énekes köszönés és bemutatkozás, kérdésfeltevés és válaszadás. Ugyanezt a hatást érjük el a tréfás szövegek visszaéneklésével, tapsolásával, és az állatok hangjának utánzásával.

A gyermek számára érdekes és vonzó, ha egy képről vagy képsorról énekelve beszélgetünk. Az óvónő énekelve kérdez, és aki akar, válaszol.

Az önkifejező, önérvényesítő gyermeki törekvések segítése.

A zenei nevelés és a néphagyományőrzés kapcsolata:

Kodály elveiben a művészi érték, a néphagyomány kap erőt. Minden nép a saját néphagyományából kell, hogy kiinduljon, ezért tartja a legfontosabbnak a magyar népi gyermekjátékdalt és a népzene. A zene emberformáló erejét hangsúlyozza. Az énekes népszokások, amelyek az óvodában előfordulnak, megfelelnek a gyermekek életkori sajátosságainak.

Lehetőségünk nyílik a hangszerek megismerésére is ilyenek pl.: köcsögduda, citera, hegedű, dob, lopótök-duda, nádsíp, fűzfasíp, furulya.

A gyermektáncal is bővül a gyermeki önkifejezés lehetősége. /Az egyszerű körbejárástól – az akusztikus ingerek és a mozgások összekapcsolásán át, a gyermektánc elemeinek elsajátításáig./

A **néptánc** alapjainak megismertetése, megszerettetése már elkezdődhet az óvodában, élménynyújtó a gyermekek számára. Szívesen ropják a táncot élő muzsikára, irányított formában, utánzó mozgásokkal.

A zenei nevelés személyiségfejlesztő hatása

A zene az érzelmekre hat, élményt nyújt, a hatása életre szóló. A zene, mint esztétikum, felfedezése, átélése, beépül a gyermeki személyiségbe, formálja ízlésüket.

A mozgásuk összerendezettebbé, határozottabbá, szabályosabbá válik. Kialakul a harmonikus, szép mozgás, a felnőtt minta spontán utánzásával.

A zenei nevelés az értelemre is hat: gondolkodásra, emlékezetre, képzeletre, akaratra, önfegyelmre, alkotókedvre, a beszéd fejlődésére, társas kapcsolatok alakulására, viselkedésre.

Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, aritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.

Zenei nevelés megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Naponta több alkalommal is lehetőséget teremtünk a zenei tevékenységekhez, a csoportszobában és a szabadban egyaránt.

A zenei nevelés egyéb lehetőségei óvodánkban:

- Néptánc a heti témához kapcsolva a gyermekek igényei alapján
- Kapcsolattartás a sárospataki Zsindely Népzenei Együttes Egyesülettel
- Zenei műsorokon való részvétel - Faluház
- Zenészek meghívása az óvodába / népi és műzene egyaránt/

4. Rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézi munka

Célja, feladatai:

A vizuális észlelés, emlékezés, képzelet, a vizuális gondolkodás fejlesztése. Az „intellektuális látás” kialakítása, megalapozása.

Maga a tevékenység- s ennek öröme- a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Feladatunk:

- A gyermeket körülvevő tárgyi világ „megláttatása”, megfigyeltetése.
- A **feltételek** megteremtése (hely, idő, eszköz).
- **Változatos tevékenységek** biztosítása (rajzolás, festés, kézi munka, mintázás, építés, barkácsolás).
- Az **eszközök** célszerű használatának elsajátítása, az **anyagok tulajdonságainak** megismertetése.
- A különböző **technikák** megtanítása, változatos alkalmazása.
- A finommotorika fejlesztése, szem-kéz koordináció alakítása.
- A képi-plasztikai kifejezőképesség fejlesztése.
- A népi kismesterségek technikáinak megismertetése, népi motívumok felelevenítése, alkalmazása

Mindennapi rajzolás, festés, kézimunka, technikai elemek elsajátításának lehetőségei

A vizuális nevelés összetett, sokszínű nevelési terület. Magában foglalja a rajzolást, festést, mintázást, az építést, képalakítást, a konstruálást, a kézimunkát, a műalkotásokkal való ismerkedést és környezetalakítást.

A kisgyermek a környezetéből érő spontán vizuális ingerek és a szervezett foglalkozások hatására, egyaránt fejlődik, tapasztalatokkal gazdagodik. Az őt körülvevő tárgyi világról egyre pontosabb ismereteket szerez, majd sokrétű ábrázoló tevékenysége során mindegyiket újra alkotja, rendezi, átszervezik.

Ábrázoló tevékenysége nem más, mint a világról kialakított vizuomotoros reprodukója.

A vizuális nevelés a látható világra való rácsodálkoztatással, megfigyeltetéssel, az alkotó képzelet működtetésével a látás és a láttatás képességeit fejleszti. Amikor a kisgyermek először ad nevet a firkáinak, felfedezi, hogy a dolgokat jelekkel helyettesítheti, ez a vizuális nyelv alapja. A jelek általában a harmadik életévben már, mint ábrázolási alapelemek, sémák állnak a gyermekek rendelkezésére, amelyeket bármikor ismételten alkalmazhatnak, mint mások által megértett jelrendszert.

Óvodában a gyerekek sokféle anyaggal, eszközzel, technikai eljárással dolgoznak, anyagismereti tapasztalatokat szereznek, megismerkednek az alakíthatóság lehetőségeivel, és korlátaival, kialakult technikai bátorságuk és önállóságuk.

Nem nyomjuk el a gyermek önállóságát azzal, hogy előre készített sémákat, sablonokat adunk a kezébe, hanem hagyjuk, hogy ő lássa meg, fedezze fel a dolgokat és alkossa újra a látott világot. Várjuk ki először, mit alakít magától, hiszen ez az ő saját alkotó munkája és ez neki

okozzon minél több örömet. Így máskor is szívesen alkot, hiszen sikerélménye volt, többet gyakorol, gyorsabban fejlődik kez ügyessége és fantáziája.

A jövőben is adunk témákat, hogy változatosabbá tegyük az ábrázoló tevékenységet.

Minden korcsoport számára lehetőséget biztosítunk a mindennapi ábrázoló tevékenységhez. Egy kijelölt helyen a nap bármely szakában elérhetik a gyerekek a vizuális tevékenységhez szükséges eszközöket úgy a csoportszobában, mint a szabadban. Az eszközök beszerzésénél elsődleges szempont, hogy az egészségre ártalmatlanok, természetes és felhívó jellegűek legyenek. Nem a végeredmény kedvéért, hanem magáért a tevékenységért, annak öröméért alkosson, ezzel is kitartásra nevelünk.

Célunk, hogy a gyermekek már 3-4 éves kortól megismerkedjenek minél több technikával és önállóan válasszanak az egyéniségüknek legmegfelelőbbet. Hiszen így lesz érdekes, örömteli tevékenysége és nem unja meg.

A vizuális technikák elsajátítása, amely mint eszköz, később az önkifejezést segítik. 3-4 éves korban megfelelő méretű eszközökkel végezhetnek a gyerekek foltfestést, tenyérnyomatot, ujjal pöttyözést papírra, üvegre, fára, textilre.

Színezés viaszkrétával kartonra, csomagolópapírra stb.

4-5 éves korban felhasználhatják a természet anyagait kézimunkáikban. Építéshez különböző anyagok, tárgyak, dogozok, textilek, fa, fonál, kavics, gally, háncs, termés stb.

Festéshez termések: pl. krumplinyomat.

Mintázásnál előtérbe kerül az állat- és emberforma alkotása, formák tagolása, főbb részformák érzékeltetése, díszítése. Ezekhez természetes alapanyagú gyurmát és lisztgyurmát használunk.

Kézimunka során használják a gyermekek az ollót, ragasztót, tompa hegyű tűt.

Ennél a korcsoportnál már arra törekszünk, hogy alakuljon ki a gyermekekben az eszközök elrakásában való segítség igénye. Ez a folyamat már közelebb áll a munkához, mivel a produktum, az eredmény közvetlen gyakorlati célt szolgál.

5-6-7 éves korban feladataink hasonlóak a 4-5 évesekéhez, sőt ha jól szoktattuk a csoportunkat, ebben az időszakban már örömmel és erőteljesen működik az önkifejezés. Az eszközöket készségszinten kezelik, mondanivalójukat vizuálisan ki tudják fejezni. Képalakítás: nagyméretű rajz az udvaron egyéni és közös kompozíció hóba, homokba.

Virágkötészet, ikebana készítése száraz és élővirágból, asztali dísz az ünnepekre.

Játékok, modellek készítése mintázással, kötéssel, fonással, varrással, applikálással, kötözéssel.

Festés érzelmek, élmények mese- vers megjelenítése képzelet alapján.

Az önkifejező, önérvényesítő gyermeki törekvések segítése.

A belső képek gazdagítása a mese, vers, ének, énekes játék eszközeivel, a gyermeki ábrázolás

ösztönzése alkotó légkör teremtésével, változatos lehetőségek felkínálásával.

A gyermeki élmény és fantázia világ gazdagításával a saját formanyelv, az alkotó alakító önkifejezés fejlődésének segítése.

Az esztétikai érzékenység, a szép iránti nyitottság, környezet esztétikai alakítására és a vizuális esztétikai élmények befogadására való fogékonyság megalapozása. A műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. A gyermekek alkotásait intézményi szinten és a közösségi rendezvények alkalmával kiállítjuk.

Az eszközök célszerű, biztonságos, takarékos, kreatív használatára szoktatjuk a gyermekeket.

Az egyes technikákhoz kapcsolódó munkafogások, megoldások, az eszközök bemutatása, használatuk megnevezése, a gyakorlásra való ösztönzés.

A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal a spontán beszéd formáinak fejlesztése: megszólítás, szándéknyilvánítás, kérés, tudakozódás, különböző mondatfajták használata, aktív és passzív szókincs bővítése, véleménynyilvánítás, döntés, az ábrázoltak szóbeli elmondása, formák, színek magyarázata, a barkácsoláshoz szükséges eszközök, anyagok megnevezése, kiállítás látogatáshoz kapcsolódó élmények megbeszélése. stb.

A tevékenységek tartalma

Az óvodában használt és ismert tevékenységformák:

- rajzolás
- festés
- kézimunka (barkácsolás, építés)
- mintázás

megjelennek a hagyományőrző elemek pl.:

- a népi kismesterségek technikái, szokások és hagyományok
- a jeles napokhoz kapcsolódó jelképek, a népművészeti elemek, nemzeti szimbólumok és népi motívumok

A népi kismesterségek technikái

A gyermekek megismerkednek a kézi szövés alapelemeivel (sodrások, fonások, szövések, pókfonás, körmönfonás, varrás).

Lehetőséget biztosítunk az agyagozásra, a nemezelés, tojásírókázás, batikolás, hímzés, technikájának megismerésére.

A játékeszközök készítéséhez szükséges természetes anyagokat a gyermekekkel együtt gyűjtjük, a közös séták, kirándulások alkalmával. Ilyen természetes anyag lehet: kukoricaszár, csutka, nád, toll, gesztenye, búza, kavics, különféle termések, stb. Ezekből készülhetnek a régi gyermekkor játéakai (csutkababa, koszorú, lovacska, síp, stb.)

A jeles napokhoz kapcsolódó tevékenységek

A jeles napokhoz kapcsolódó jelképek, nemzeti szimbólumok, népművészeti elemek, népi motívumok és eszközök elkészítésébe a gyermekeket is bevonjuk (születi koszorú, Márton napi lampion, adventi koszorú, mézeskalácssütés, karácsonyfadísz, Luca búzavetés, díszítés, Kiskegyed baba, farsangi jelmezek, álarcok, húsvéti tojás, tojásfa, májusfa állítása, pünkösdi koszorú, arató koszorú készítése, kokárda, huszár csákó, párta, zászló).

A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka személyiségfejlesztő hatása

A tevékenységek közben fejlődik a gyermek képi-plasztikai kifejezőképessége, térbeli tájékozódó képessége, gazdagodik a gyermek élmény --és fantáziavilága. Tér-forma - és színeképzetei gazdagodnak, képi gondolkodásuk, esztétikai érzékük fejlődik. Komponáló, és térbeli rendező képességük alakul, kreativitásuk fejlődik.

Erősödik önbizalmuk, fejlődik problémamegoldó képességük. Ábrázoló tevékenységük közben átélik az alkotás örömét, a sikerélmény újabb alkotásra ösztönzi őket. A tehetséges gyermekek bátorítására lehetőséget biztosítunk igény szerinti alkotásra, kreatív önkifejezésre, kiállításon való részvételre.

A természetes anyagok sokrétű lehetőséget biztosítanak a manuális tevékenységek gyakorlására, ezáltal fejlődik finommotorikus képességük. Az elkészült tárgyak, népi játékszerek tovább motiválják tevékenységüket, gazdagítják játékukat, alkotásra képes emberré teszik őket.

A gyermekek által készített munkákból időnként kiállítást szervezünk.

5. Mozgás

A mozgásfejlesztés célja

A mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése, az egészséges életmód megalapozása.

Feladata:

- A szervezet sokoldalú fejlesztésének segítése.
- A testi képességek fejlesztése (erő, gyorsaság, ügyesség, állóképesség).

- A mozgásműveltség segítése.
- Egészségóvás megelőzéssel, családi szemléletformálás.
- Testséma kialakítása, fejlesztése

A testséma kialakulása, a testrészek megismerése elengedhetetlenül szükséges az énkép megszületéséhez. A testrészekkel való ismerkedés során a térirányok is bekapcsolódnak a megismerés folyamatába. A testrészek mozgatása, megérintése, a behatárolása és megnevezése közben szerzett tapasztalatok felhasználásával teljesebbé válik a test megismerése. A foglalkozásokon lényeges szempont a gyermekek térben elfoglalt helye, a térben való mozgás közben elegendő hely keresése, saját maguk, testük és a tárgyak viszonyának, elhelyezkedésének sokoldalú megismerése. A három reprezentációs szint, úgy mint vizualitás, verbalizáció, motorikum egyszerre vannak jelen a testnevelés foglalkozásokon. A tanulás folyamán a látás, hallás, tevékenykedés együttes jelenlétét hangsúlyozzák.

A testnevelés foglalkozásokon mindez együtt van, amikor a gyerekek azonos feladatot kapnak. Kiscsoportban szalagos és szalag nélküli kézzel, egyik és másik lábról, oldalról beszélünk.

Középső csoportban szalagos jobb és szalag nélküli bal meghatározásokkal különböztetjük meg a főbb, páros testrészeket. Nagycsoportban használatos a jobb és balmegnevezés, most már valamennyi páros testrész beazonosításával. Legyenek olyan foglalkozások, ahol a gyermekek kérései teljesüljenek, építsünk kreatív megnyilvánulásaikra adjunk lehetőséget arra, hogy ők is kitalálhassanak gyakorlatokat, játékokat.

Az óvodáskorú gyermekek eltérő testi készségekkel és képességekkel rendelkeznek, így nagyon fontos szem előtt tartani, hogy ki-képeségei szerint mozogjon, fusson, labdázzon, mászzon, ugráljon.

A társakkal végzett együttlátás tapasztalatainak gazdagításával a gyermek én-határainak, a másik észlelésének, az önfegyelm, alkalmazkodás, kooperáció képessége fejlődésének elősegítése.

A mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség megismerése.

A mozgás és mozgásigény különbözőségének figyelembe vételével a mozgásigény kielégítése, illetve ösztönzés a mozgásra az egyéni lemaradásokat kompenzáló mozgásos játékok ajánlásával.

Változatos, differenciált, párhuzamosan végezhető lehetőségek biztosítása a mindennapos mozgásra, valamennyi gyermek számára (mindennapos testnevelés, testnevelés szabad mozgáslehetőségek kihasználásának nyomon követése).

A konkrét mozgásos tapasztalatok beépülésének a szókincs, az elvont gondolkodás, a keresztcsatornák fejlődésének segítése a mozgásformák megnevezésével.

Világos, konkrét értékeléssel a pozitív énkép alakulás támogatása.

Mindennapi mozgás biztosítása

A mindennapi testnevelés megalapozza azt az igényt, hogy minden nap rendszeresen mozogni jó és szükséges. A délelőtti és a délutáni napirendben szereplő kötelező tevékenység (2x7 – 10 perc), melyre mindhárom korcsoportban naponta kétszer, tízóra előtt és délután az alvás után kerüljön sor. A rendszeresen ismétlődő hatások együttesével eredményesen szolgálja a kötelező testnevelési foglalkozásokat.

A gimnasztika anyaga főleg a törzsgyakorlatokból álljon, mert ezek a helyes testtartás kialakulását segítik elő.

A mindennapi testnevelés középpontjában a mozgásos játék álljon. Ez a gyerekek számára az aktív pihenés egy formája. A játék többször megismételhető, s időarányaiban is a leghangsúlyosabb tevékenység maradjon.

Minden nap, az időjárástól függetlenül, kimegyünk a szabadba. Lehetőséget biztosítunk minden gyermek számára, hogy új meg új mozgásformát próbálhasson ki és szabadon gyakorolhassa a már megszerzett mozgáskészséget. Így megtanulnak a környezet sokféleségében tájékozódni és megfelelő mozgással alkalmazkodni ahhoz.

Természetes környezetben és helyzetekben próbálhatják ki erejüket, ügyességüket: fára másznak, ásóznak, gereblyéznek, fociznak, futnak, homokoznak, labdáznak, fogócskáznak stb.

A mozgás pihenés a gyermekek számára. Az önkifejező, önérvényesítő gyermeki törekvések segítése.

6. A külső világ tevékeny megismerésére nevelés

A külső világ tevékeny megismerésére nevelést az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamatnak tekintjük.

Tartalma

- Az élő és élettelen környezet megismertetése, megszerettetése.
- Matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek szerzése.(A környezet formai, mennyiségi és téri viszonyairól)

- Tapasztalatszerzés a szűkebb, tágabb világról.(természet, emberi, tárgyi)
- Pozitív érzelmi hozzáállás kialakítása a természethez, az emberi alkotásokhoz. (védelem,értékmegőrzés)

A külső világ megismerésére nevelés célja, feladata:

- A gyermekek az életkoruknak megfelelő szinten, minél több mozgásos és érzékszervi tapasztalatot szerezzenek, az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről. Ezáltal teljes biztonsággal tájékozódjanak és igazodjanak el környezetükben.
- Alakuljanak ki a gyermekekben a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásai.
- A gyermekek ismerkedjenek meg az általános óvodai ismeretanyag mellett a helyi néphagyományokkal. Ismerjék meg a szülőföld, a helyi hagyományok és szokások,a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeit. Tanulják meg ezek szeretetét, védelmét is.
- A gyermekek szerezzenek matematikai tartalmú tapasztalatokat, mennyiségi.alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat, mely által alakul ítéliképességük, fejlődik tér-, sík-, és mennyiség szemléletük. Kísérletezésekkel segítjük tapasztalatszerzéseiket.
- A gyermekek logikus, és problémamegoldó gondolkodásának megalapozása.

Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, az elemi ok- okozati összefüggések megtapasztalását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárskapcsolatokban és a környezet alakításában. Segítse elő a környezettudatos magatartás kialakítását.

Programunkban az **ember**, a **természet** és a **hagyomány** nem válik el egymástól, hanem szoros egységet, kapcsolatot alkot. Beépül a környezeti nevelés ismeretanyagába.

A környezet megismerésére nevelés témakörei:

- a család
- az óvodai környezet
- közlekedés
- testünk
- évszakok, napszakok
- állatok
- növények
- színek

A fenti témaköröket színesítjük a néphagyományörzés elemeivel:

- Jeles napok előtti készülődés.

- A szűkebb környezetben fellelhető hagyományőrző mesterségek közös megtekintése (fafaragó, kerámia műhely, kosárfonás, kenyérsütés, szövés, csuhézás).
- Tájmegismerő kirándulások.
- Családi kisgazdaságok, tanyák megtekintése, bekapcsolódás egy-egy munkafolyamatba (szőlő szüret, kukoricatörés, dióverés, stb.)
- Termések, gyógynövények gyűjtése (csipkebogyó, bodza, kamilla)
- Háziállatok megtekintése természetes környezetükben (kotlós tyúk, csibék stb.)
- Madárkalács készítés, télen a madarokról való gondoskodás.
- Befőzések, gyümölcszárítás, sütések, salátakészítés
- Ismerkedés a népdalokban előforduló virágokkal, növényekkel (muskátlipünkösdirózsa, bazsarózsa, gyöngyvirág, tulipán).
- Veteményeskert gondozása

A természet szeretetére nevelés az óvodában

A felnövekvő nemzedéket úgy kell nevelni, hogy legyen szemük és szívük a természet felelőtlen pusztításának megfékezésére. Ezért fontos, hogy a **természetvédelmi nevelés** már az óvodáskorban elkezdődjön, hiszen a gyermekek könnyebben alkalmazkodnak az ökológiai „átneveléshez”, mint a felnőttek. Fontos feladatunk a **környezettudatos magatartás** kialakítása.

Életkori sajátosságaiknál fogva képesek arra - ha az érzelmeikre hatunk, hogy szeretettel és gondoskodással bánjanak az élővilággal (vegyenek részt kisállatok - akvárium - növények gondozásában, segítsenek a madáretetésben, vigyázzanak az udvar fáira, bokraira).

A természetvédelem az óvodáskorban mindig az ismerkedéssel és a természet megszerettetésével kell, hogy kezdődjön.

A gyermekek szívesen hallgatják az óvónő történeteit, meséit, verseit a természetről. Feladatunk, hogy a gyermekeket megismertessük a szűkebb környezettel.

Törekszünk az **élővilág sokoldalú megismertetésére**.

A természetsarokban elhelyezett eszközök (nagyító, zsebtükör, földgömb, ismeretterjesztő képeskönyvek, természetfilmek, stb.) az élsarokban lévő növények (cseresznyeág, aranyvessző, magvak ültetése, hajtatása) a megismerési folyamatot segítik.

Óvodánk udvara jó lehetőséget ad a madáretetésre. Célunk a madárvédelem bemutatása, a madarak életének a segítése etetéssel, fészkelő hely kialakításával.

Óvodánk **kertjében** minden évszakban figyelemmel kísérhetik a fák, bokrok, virágok változásait, a bogarak, madarak, pillangók életét.

A komposztálás lehetőségét is megteremtettük óvodánkban, mellyel a környezetbarát magatartást, környezettudatos szemléletformálást kívánjuk erősíteni. Az óvodában konyhakert segíti megismertetni a gyerekeket a kerti munkálatokkal, valamint kis virágoskertet művelhetnek, gondozhatnak közösen.

Az óvodában szelektíven gyűjtjük a hulladékot. Külön a papír, a műanyag, és az üveg hulladékot. Lehetőségeinkhez mérten próbálunk minél több alkalmat megragadni az újrahasznosításra /barkácsolás, átalakítás, papír újra felhasználása, komposztálás /.

Célunk az óvodás gyermekek környezettudatos állampolgárokká nevelése, környezettudatos szemléletük és magatartásuk alapozásával.

Az óvodai élet **ünnepeinek** egy része kapcsolódik a természet örök körforgásához, eseményeihez, tehát közvetlenül és közvetve a környezeti neveléshez.

Kiegészülnek az élő és élettelen természet nevezetes napjaival:

- Víz világnapja - március 22.
- Föld napja - április 22.
- Madarak és fák napja - május 10.
- Állatvédelmi nap - október 4.
- Környezetvédelmi világnap – június 5.

Az évszakonkénti 2-3 alkalommal nagyobb kirándulásokkal gazdagítjuk a gyermekek élményét és tapasztalatszerzését. Ezek az élmények évekig meghatározóak a gyermekek számára. (Állatkert, múzeum, tanyák látogatása, hegyi és hegy körüli túra stb.).

A néphagyományörzésből és a természetközelségből fakadó élmények eljuttatják a gyermeket a természettel való együttélés harmóniájához és a hagyomány tiszteletéhez.

KÖRNYEZET ESZTÉTIKÁJA

„Szép, ami érdek nélkül tetszik.”

A vizuálisan érzékelhető szépség világát a gyermek közvetlen környezetében is próbáljuk megteremteni.

Igényességünk megmutatkozik az óvoda helyiségeinek ízléses berendezéseiben, az udvar ízléses kialakításában, a harmóniát sugárzó évszaknak megfelelő díszítésben, a természetesanyagból készült eszközök, játéktárolók használatában.

Az esztétikai nevelés szempontjából lényegesnek tartjuk az **óvónő** személyes **példáját** is, mely

gondozott ápolt külsőt, megjelenést, kulturált beszédet, a széphez való viszonyát és jó ízlését közvetíti. Az óvodában dolgozó **minden alkalmazott számára** is fontos ezeknek az értékeknek a követése, betartása.

Óvodánk szeretne olyan nevelési intézmény lenni, amely igyekszik megteremteni az egyensúlyt a régi és a mai világ között. Fontosnak tartjuk értékmegőrző, értékteremtő és érték közvetítő szerepét.

A hagyományápoló szemléletű nevelés része, hogy a gyermekek maguk is tevékeny részesei környezetük, óvodájuk rendbetartásának, esztétikus alakításának.

MATEMATIKAI LÁTÁS ÉS GONDOLKODÁSMÓD ALAPOZÁSA

A matematikai tartalmú tapasztalatszerzést folyamatnak tekintjük. Minden tevékenység tartalmában felfedeztetjük a matematikai jelenségeket. A gondolkodási műveletek motoros - percepció- cselekvéses megoldását biztosítjuk.

Mindig a gyermekek fejlettségéhez, gondolkodási szintjéhez mért tevékenységre ösztönző, kereső, felfedező, alkotó szituációra építünk, több érzékszervvel több oldalról, több szempontból érzékeltetjük az összefüggéseket.

A valóságból merített, természetes élethelyzetekben, spontán játék közben, eszközök biztosításával hozzásegítjük a gyermeket az alapozó műveletek minél sikeresebb végzéséhez.

A környező valósággal való ismerkedés során a gyermekek tapasztalatokat szereznek az őket körülvevő tárgyak, jelenségek **formai és mennyiségi viszonyairól**.

Ismerkednek a **geometriai fogalmakkal**, kirándulás közben gyakorolhatják a tájékozódást, összehasonlító **méréseket végezhetnek** (pl.: ki lépett hosszabbat, rövidebbet, melyik fa magasabb alacsonyabb).

Szétválogathatnak színt, formát, méret szerint virágokat, köveket, botocskákat. A Bodrog folyóban megnézhetik **tükörképüket**, utánózhatják egymás mozgását.

Megszámolhatnak különböző mennyiségű tárgyakat, építhetnek kövekből, homokból, fadarabokból, alkalmuk nyílik a térirányok, névutók gyakorlására.

A gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve tervezzük a matematikai nevelést, az ismeretek feldolgozását.

A kis-, és középső csoportos gyerekeknél célunk a matematikai kíváncsiság és érdeklődés felkeltése a nap folyamán a különböző tevékenységekben.

Az **iskolára felkészítést** (a nagycsoportban) egyéni és mikrocsoportos formában és az egyéni

fejlettséget figyelembe véve szervezzük. Ezek során a korábban megszerzett ismereteiket rendszerezzük, tapasztalataikat s a spontán tanultakat rögzítjük.

Nevelőmunkánk során fontosnak tartjuk a természet ismeretét, a környezet védelmét, egészségünk megóvását. A környezetvédő, a természetszerető ember személyiségének kialakítását már óvodáskorban kell elkezdenünk. Ekkor teremtjük meg az érzelmi vonzódást a természet iránt.

Programunk tartalmazza a természet szeretetére nevelés lehetőségeit, a megoldás kulcsa azonban az óvónő kezében van. ez a kulcs kinyitja a gyermek előtt azt a kaput, amely a természet csodavilágába vezet.

A környezeti nevelés nem oldható meg egyetlen foglalkozás keretén belül, csak a maga komplexitásában, a tanulási lánc keretében.

A környezeti nevelés célja, hogy megtanítsa a gyermeket a természetes és mesterséges környezettel való tudatos és harmonikus együttélésre, környezetbarát életvitelre.

Mindennek feltétele, hogy a gyermekek valós képet kapjanak egyéni sajátosságaiknak megfelelően a környezetről, és a természeti értékeink megóvásával kapcsolatos feltételekről. A tanulási lánc az érdeklődésre épít, módszereink a közvetlen megfigyelés, szemléltetés, érzékelés, beszélgetés, magyarázat, gyakorlás, kísérlet, ábrázolás stb.

Életformára magával az élettel lehet nevelni.

Az egészséges személyiségfejlődés alapjait a család adja, melyre az óvoda támaszkodhat.

Családi kirándulások, események lehetnek beszélgetéseink kiindulópontja. Pl. szüret, krumpli ásás. A szülőknek javaslatot teszünk a környezeti neveléshez könyvek vásárlására, természetfilmek megtekintésére. Az önkifejező, önérvényesítő gyermeki törekvések segítése.

A szülőföld, hazai táj, a népi, helyi, családi hagyományok, szokások és tárgyi kultúra értékeinek megismerését közvetítő tapasztalatszerzési lehetőségek tervszerű biztosítása. Konkrétumok megtervezése pl. a kirándulásokkal, ünnepekkel, gyűjtött tárgyakkal kapcsolatban.

Környezetvédelemre nevelés

Az óvodapedagógus a gyermekek első pedagógusa, így modell szerepet tölt be, akitől a gyermekek átveszik mindazokat az értékeket, amit a társadalom a ma embere elé állít.

Ebben az életkorban teremtjük meg az érzelmi vonzódást a természet iránt, s ekkor alakítjuk ki azoknak a szokásoknak a körét, melyek szilárd alapot adhatnak a további életkorokra.

Az óvodai tanév kezdetekor, szeptember, október hónapokban már 3-4 éves kortól bevonjuk a

gyermeket az óvodaudvar gondozásába, (avargyűjtés, udvartakarítás, termések gyűjtése). Terméseket séták, kirándulások alkalmával is szoktunk gyűjteni, ezekkel az élősarkat gazdagítjuk és barkácsolás alkalmával különféle eszközöket készítünk belőle.

A téli hónapokban a fűtési időszakban a levegőszennyezés megfigyelésére is lehetőség van. Pl. füstölő kémények, az autók kipufogója. Megfigyeljük a frissen esett havat, hogy milyen szép tiszta, majd egy-két nap múlva felfedezzük rajt a füstöt, a kormot. Beszélgetünk a levegőszennyezés emberre, állatra, környezetre káros hatásáról.

A madárvédelem megszervezése közelebb hozza a gyermeket a természethez. Figyelemmel kísérik a költöző madarak érkezését, életmódját és ősszel fájó szívvel veszünk búcsút az elköszönő fecskéktől, gólyáktól.

Tavasszal a kertben megfigyeljük a rügyek növekedését, kibontakozását, gyönyörködünk virágzó fák szépségében. Megfigyeljük a virágok között röpködő, zümmögő méhecskéket. A tavaszi kerti munkák idején felszínre kerülnek a földi giliszták és egyéb kis rovarok, melyek hasznosságáról és védelméről elbeszélgetünk a gyerekekkel.

A Föld napján, április 22-én minden évben fát ültetünk a gyerekekkel közösen, melyet rendszeresen öntözünk és figyeljük a fejlődését.

Megbeszéljük a gyerekekkel, hogy az állatoknak és a növényeknek is épp olyan szükségük van a tiszta, éltető vízre, mint az embernek. Felhívjuk a figyelmüket, hogy soha ne szemeteljenek, ne dobáljanak a vízbe semmit, mert a szennyezett víztől a növények és az állatok is megbetegednek. Szülőföldhöz való kötődés alapjaként a gyermek ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét.

IV. KÖRNYEZETI NEVELÉS ÉS NÉPHAGYOMÁNYÓRZÁS AZ ÓVODÁS KORÚ GYERMEKEKTEVÉKENYSÉGÉBEN

1. Játék

A játék a gyermek olyan értelmes, önként és szabadon választott konkrét gyakorlati tevékenysége, amelyben a személyiségének a környezethez való viszonya sajátos formában tükröződik.

Az évkezdés bonyolalmai közepette az idő nem áll meg, egyre őszeesebbé válik.

„Nincs az ősznél nincs
ügyetlenebbelpotyogtat
minden falevelet.”

Játék közben megtapasztalják a változásokat: érzékelik, hogy az udvar játéakai, a homok egyre hidegebbek, a talaj nedves. Megfigyelik az elszíneződő majd lehulló leveleket, azok formáját, színét, az avar illatát stb. Óriási élvezettel tapsolnak a vastag avarban, érzik és élvezik az illatát, hallják susogó hangját, tapinthatják a nedvességet vagy szárazságot.

Szerepjátékukban előtérbe kerül a piacolás, különböző gyümölcsök, zöldségek árusítása.

Eljátsszák a falunkban honos szőlőszüretet, a szőlő feldolgozást (darálást, préselést), mely szinte minden család számára kiegészítő tevékenység.

Fő tevékenység ősszel a barkácsolás, termésbáb készítés gesztenye, makk, dió, mogyoró felhasználásával.

Télen játsszunk a hóval: hógolyózás, hóemberkészítés, szánkózás. Az udvaron egy sarkot leöntünk vízzel, ami megfagy, majd csúszkálunk rajta.

A természetes tavaszi környezetben játszva az udvaron vagy sétálva a környező vidéken, óhatatlanul észlelik a gyerekek a tavasz első jeleit. A tavasz, a zöld fű, a napsugár végre lehetővé teszi a mozgást igénylő játékok gyakorlását.

A nyári játék legfontosabb eszköze a víz, amiben pancsolhatnak, játékot, papírhajót úsztathatnak, kitergethetik a kimosott babaruhákat.. A szél megfigyelésére forgót, színes papírsárkányt készítenek, reptetik a begyűjtött terméseket.

Az óvodapedagógus játékbeli szerepe:

Tudatosan megengedő, elfogadó, biztonságot és bizalmat adó, segítő, támogató jelenlét – pedagógiai optimizmus. Potenciális partner, akit érdekel, amit a gyerekek játszanak, tesznek, csak a szükséges esetekben avatkozik be, például a veszélyessé váló agresszív játékba. A *szabad játék és játszótárs választás biztosítása*, a kreativitás ösztönzése, támogatása. A játékelképzelések megbeszélésnek inspirálása. Reflektív szemlélet: a gyermekek játékkal kapcsolatos jelzéseinek szinkronizálása, majd a gyermekek játékhoz szükséges döntéseinek előkészítése. A nyíltan megfogalmazott gyermeki kérések, kérdések mellett az üzenetek dekódolása segíti a játékelképzelések kibontakozását. A gyermekek aktuális fejlettségi szintjének nyomon követése, egyénre és csoportra szabott fejlesztési feladatok tervezése és megvalósítása elsősorban indirekt módszerekkel (pl. társas kapcsolatok formálása, az együttműködés fejlesztése, az interakciók tartalmának fejlesztése, a kezdeményezőkésséggel, önértékeléssel, *önérvényesítés*, önbizalom formálásával kapcsolatos feladatok).

Mintaértékű kommunikáció, az éppen aktuálisan csoportra és egyénre szabottan formálandó szokások, normák hangsúlyozásával, a szerepjátékba való bekapcsolódáskor az adott játszócsoportra hangolódó szerepformálás).

Pozitív visszajelzések (játék közben elsősorban metakommunikációval jelezhető a látom,értem, fontos nekem, örülök, hogy jól érzitek magatokat, játék után esetleg az ötletek befogadására, közös eszközkészítésre, játékokkal való bánásmódra, rendrakásra vonatkozóan szóbeli értékelés is elhangozhat).

A megfelelő csoportlégkör biztosítása elfogadó, segítő, támogató attitűddel, differenciált módszerekkel, multikulturális - interkulturális szemlélettel.

Intervenciós gyakorlattal megvalósítása, ezen belül szoros együttműködés az óvoda nem pedagógus dolgozóival és a szülőkkel.

A közösségi élet, a játék szabályainak, normáinak gyerekekkel és szülőkkel közös formálása,a gyermeki véleménynyilvánítás és döntőképeség erősítése (épületen belüli és udvari játék folyamatosan fejlesztett szabályai – ezekre utaló jelzések) különös tekintettel a konfliktus helyzetek megoldási lehetőségeire.

A megfelelő játszóhelyek biztosítása:

A belső terek tagolása a különböző jellegű játékok kibontakozása érdekében a csoportszoba és az óvoda egyéb adottságainak figyelembevételével (közös terek, egyéni játékokra alkalmas terek, nagyobb és intimebb terek, zajos és csendesebb tevékenységek tere).

A terek változtathatóságának, rugalmas átalakíthatóságának, átjárhatóságának biztosítása, inspirálása (eszközök és normák).

Lehetőség szerint a mozgásos játékok tere nem csak a tornaszoba és az udvar.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét.

2. Ének, zene, énekes játék

Az évszakhoz, az időjárás és a természet változásaihoz alkalmazkodnak az év foglalkozásainak dalai. Úgy állítjuk össze éves programunkat, hogy a gyermekek által tanult dalok, dalos játékok és a zenehallgatás tükrözze az évszakok változását. Az időjárástól függően foglalkozásainkat a szabadban tartjuk.

A természetben található anyagokból (kukoricaszár, dió, kukorica, lopótök, bodzaszár, stb.) hangszert is készítenek a gyermekek: kórohegedűt, csörgőket, különböző ritmuskeltőket.

3. Rajzolás, mintázás, kézi munka

A rajzoláshoz egy-egy évszak színei dominánsak, a gyermekek számára az egyértelmű, hogy az őszi színei a rozsdabarna, sárga, bordó. A gyűjtött levelekből képet ragasztanak, nyomtatnak. A termésekből barkácsolnak, a gyümölcsökből, zöldségekből nyomdát készítenek. Az őszi színes ágait elrendezik az élősarokban. Növényi szárból, kóróból, ágból az udvaron kunyhót építenek. Csupából, csutkából babát, kis házat készítenek.

A homok nem csak építésre, de rajzolásra is alkalmas.

Tél lehetőséget nyújt színes képek készítésére a hóban, mely különleges élmény, fantáziájukra bízva az ötleteket. Csőrös flakonokba töltött lemosható festékkel alkotnak, ami nem szennyezi az olvadás után a környezetet, munka közben a gyermekek ruháját sem. Összehasonlítják a többi évszak színeit a tél egyhangúságával.

A tavasz megérkezésével a fák, bokrok rügyei megduzzadnak, előbújik a Nap, ismét zöldell a fű. A gyermekek rajzai ismét színessé, hangulatossá válnak. Udvarunk lehetőséget nyújt, hogy a szabadban is rajzolhassanak a megfigyelt természeti jelenségekről.

4. Mozgás

Ősszel, tavasszal, míg az időjárás engedi a mindennapos és a heti testnevelés foglalkozásokat az udvaron tartjuk. Cél, hogy minél többet mozogjanak a friss levegőn, egészségük védelme érdekében. Az udvar füves része lehetőséget nyújt a különböző mozgási, kúszó-mászó feladatok elvégzésére. A fából készült beépített udvari eszközeink felhasználhatók az ügyességi játékokhoz.

Kirándulásaink jó lehetőséget nyújtanak a gyermekek természetes mozgásigényének kielégítésére. Így megoldódik edzésük és folyamatos, fokozatos terhelésük.

5. A külső világ tevékeny megismerése

Udvarunk lehetőséget nyújt a fák, virágok, bokrok, kisebb állatok (katicabogár, hangya, giliszta, csiga, stb.) megfigyelésére. Tágabb környezetünket is figyelemmel kísérjük: séta a

faluban, a gáton, a Dereszlán, a Bodrog partján. Tudatosítjuk a gyermekekben, a természet érték, megóvása mindannyiunk feladata.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismertetjük a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és

néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, így megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

6. Munka jellegű tevékenységek

A munka a gyermekek önként, szívesen vállalt tevékenysége, mely gazdagítja személyiségüket, munkavégzés által tanulják meg a munkát és annak tárgyát szeretni, megbecsülni.

Az őszi többféle munkalehetőséget nyújt : az óvoda udvarán falevelek seprése, gereblyézése, elszállítása, a kert téliesítése, elszáradt virágok kiszedése, virágágyások felásása, segédkezés a bokrok metszésénél. Megfigyelik, részt vesznek a betakarításban, a szántóföldek megmunkálásában. Hagyomány, hogy a nagycsoportosok részt vesznek a közeli Dereszla szüretén, megfigyelik a szőlő feldolgozását, nyomon követik a must borrá válásának a folyamatát.

Télen, ha nagy hó esik, nagyszabású munkába is kezdhetünk: homokozó lapátok, kisvödörök segítségével hóvárat, hókunyhót is építhetünk, amit kukoricaszárral befedhetünk.

Az itt telelő madarak ekkor szorulnak a legnagyobb segítségre. A gyermekek folyamatosan gondoskodnak a madáretetők feltöltéséről, tisztán tartásáról.

Tavasszal közösen takarítják a gyermekek az udvart, segítenek virágot ültetni, palántázni. A növények gondozásából a nagyobbak kiveszik részüket: locsolnak, gyomtalanítanak.

A naposok mindennapi feladata az élősarok gondozása.

A gyermeki munka tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos pozitív értékelést igényel. A nemek társadalmi egyenlőségének elősegítése oly módon, hogy valamennyi munkajellegű tevékenységet a lányok és a fiúk egyaránt gyakorolják. Az önkifejező, önérvényesítő gyermeki törekvések segítése.

Az önkiszolgálás és a közösségért végzett munka jellegű tevékenységek eredményeinek tudatosításával az elvégzett feladat jelentőségének megérttetése, elismerése, megóvása. A tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra késztetés, kérdés, buzdítás, dicséret verbális kifejezései) gyakorlása, munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása.

7. Tanulás

A 3-6 éves gyermekek tanulótévékenységének hatására jobban megismerik a valóságot, környezetükből egyre több mindent megértenek. A tapasztalások, megfigyelések, kísérletek az egyes évszakokban érthetővé teszik számukra az előttük zajló összefüggéseket.

A gyermeki személyiség fejlesztése az életkori és fejlődési sajátosságok figyelembe vételével, interaktív tanulási-tanítási módszerek dominanciájával.

Sokszínű, változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálása. Az egyéni tanulási utak támogatása a gyermeki szükségletekhez és egyéni képességhez igazodva. A gyermek önálló döntésén alapuló tevékenységrendszerben az óvónő megfelelő mennyiségű és minőségű segítségadásának biztosítása.

Kompetenciák fejlesztése (például a tanulási folyamatban érzelmek közvetítése a gyermek felé, a gyermeki érzelmek bátor kifejezésére motiválás az interaktív közös együttműködésben, szövegértés-szöveggépzés megalapozása.).

A tanulás közben végzett sokféle tevékenység lehetőséget ad az érdeklődés kielégítésére, a tapasztalatszerzésre, az alkotásra, az emberi és tárgyi környezet szépségének felfedezésére. A tanulás a gyerekek világméltóságának alakulását is befolyásolja. Hatására a gyerekek tapasztalatai rendeződnek. Pontosabbá válik érzékelésük, észlelésük, megfigyelőképességük, tartósabb lesz figyelmük, emlékezetük, gazdagodik fantáziájuk, fejlődik beszédük és gondolkodásuk,

képessé válnak problémák felismerésére és megoldására.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztésére, fejlődésére (migráns, HHH, etnikai kisebbséghez tartozók, SNI) folyamatosan speciális szakemberek segítségét vesszük igénybe:

- fejlesztőpedagógus,
- gyógypedagógus (logopédus),
- gyermekpszichológus (esetenként)

Az óvodapedagógus feladatai a tanulás tevékenységeiben: A beilleszkedés közvetett segítése személyre szabott pozitív értékeléssel, a tanulási készségek, képességek differenciált fejlesztésével. Az önkifejező, önérvényesítő gyermeki törekvések segítése.

A gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építés. A spontán szerzett tapasztalatok rendszerezése bővítése mellett ezek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlásának biztosítása.

Tehetséggondozás

A tehetség a személyiség alapvető vonása, amely lehetővé teszi a jó képesség magasabb szintűvé alakítását. Az óvodás korban a tehetség ígérete jelenik meg.

Az óvodában a fejlesztés akkor sikeres, ha tapasztalást tartalmaz, mert a gyermek tevékenykedés által fejlődik.

Cél

- Fedezzük fel a kiemelkedő képességű, kreatív, tehetségígéretes gyermekeket.
- A személyiség optimális fejlesztése a csoportjaink napi életébe ágyazva zajlik.
- A kiemelkedő képességek fejlesztésében a játékot tekintjük elsődleges színtérnek.

Óvodapedagógus feladata

- A kiemelkedő képességű gyermeknek ötletet, eszközt ad.
 - Hagyja önállóan alkotni.
 - Meg kell találni minden gyermekben azt a képességterületet, amiben ő ígéretes.
- A tehetség korai jeleit felismerni, pl.:
 - fejlett beszédkészség (gazdag szókincs, korosztályát meghaladó nyelvi fordulatok),
 - jó koncentrációs képesség (elmélyültség, sokáig képes lekötni magát),
 - szeret idősebbekkel beszélgetni,
 - szokatlanul jó memória, sokrétű érdeklődés, kíváncsiság, tanulásvágy, kreativitás (egyéni ötletek kidolgozása)

V. KÖRNYEZETI NEVELÉS ÉS HAGYOMÁNYŐRZÉS AZ ÓVODÁN KÍVÜL

4-6 éves kor – ismerkedés a közeli környezettel: udvar, lakóhely, óvoda, kirándulóhelyek: rét, erdő, tó, dombok.

Nevelési cél: szeretetre, mértékletességre, tisztaságra nevelés.

Természeti –épített szociális környezetük ismerete, óvása, fejlesztése.

1. Helyi értékek és problémák feltérképezése.

- római katolikus, református, görög katolikus templomok
- Rákóczi ház
- Általános iskola

2. Helyi célok megfogalmazása.

- öreg fák megóvása
- faültetés
- madárvédelem
- az itt költő madarak megfigyelése

3. Lakóhely megismerése (értékek, gondok, megoldás módja).

- Bodrog folyó: növény-, állat-, rovarvilág
- Dereszla domb: kirándulások szervezése, az ott élő élőlények megfigyelése
: fák, virágok, madarak, bogarak, lepkék, a dombról gyönyörű kilátás a Bodrog folyóra, a Bodrog zugra, a szomszédos településekre
- Séták szervezése a gáton és a két mesterséges tóhoz, folyamatosan növekvő állat- és növényvilágának megfigyelése
- Tokaji hegy : a hegy és domb látványának összehasonlítása, védett voltánaktudatosítása

4. Hagyományok megismerése.

- Szüreti nap
- Vadasparki látogatás
- Madárvédelem, madáretetés
- Gólyák, fecskék elköltözésének, visszatérésének megfigyelése
- Kirándulások szervezése a szülőkkel közösen
- Madarak és fák napja

VI. A KÖRNYEZETI NEVELÉS ÉS HAGYOMÁNYŐRZÉS MÓDSZEREI

Szemponatok a módszerek kiválasztásakor:

- alkalmazkodjanak az életkori sajátosságokhoz
- vonjanak be minél több gyermeket
- az óvoda keretein túl is legyen hatással
- a természetben szervezett tevékenységek száma a lehető legtöbb legyen
- a lakóhelyi vagy közeli konkrét példára alapozzanak, kötődjenek a napiélethez
- nyújtsanak sok élményt a gyerekeknek
- az érzelmeken át hassanak
- személyes megtapasztaláson alapuljanak
- együttműködésre épüljenek: teljes tantestület, szülők, fenntartó
- alapozzanak a korosztály kíváncsiságára, versenyszellemére, öntevékenységre, megismerési vágyára
- legyen bennük sok játékos elem

Módszerek:

- játékok: szituációs
memória kombinációs érzékelést fejlesztőráhangolást segítő
bizalomerősítő
kapcsolatteremtést segítődrámapedagógiai
- riport módszer: kérdőíves
direkt riportfotoriport
- terepgyakorlati módszerek: egyszerű megfigyelések
célzott megfigyelések, mérések
- aktív kutató munka : természetvédelmi, fenntartási munkák
rekonstrukciós munkák madárvédelmi feladatokhulladék gyűjtés
- közösségépítés : csoportszervezés a környezeti és egészségi nevelés
érdekében
- művészeti kifejezés : vizuális művészet a környezeti nevelésbenirodalmi alkotások
zeneművészetfotóművészet

Ez a program nemcsak a népművészet és a szokásörző jeles napok elemeit öleli fel, hanem a mindennapi élethez kapcsolódó tevékenységeket is. A jeles napok őszi, téli, tavaszi, nyári napforduló köré csoportosulnak. Az ünnepeket évszakonként **ünnepkörre** osztjuk.

Ennek összefoglaló keretét évszakonkénti rendezésben az „ÉVKÖR” adja.

- ŐSZ

ÜNNEPEK, HAGYOMÁNYOK ESEMÉNYEK	TENNIVALÓK AZ ŐSZI ÜNNEPKÖRBEN
SZÜRETI HÉT SZÜRETI MULATSÁG	A szőlő feldolgozása, mustkészítés. Darálás, préselés, must kóstolás a hét folyamán csoportonként. A hét zárásaként „szüreti bál” szervezése az udvaron, minden csoport részvételével. Múzeumpedagógiai foglalkozás
MIHÁLY NAPI VÁSÁR AZ ÁLLATOK VILÁG- NAPJA <i>(október 04.)</i>	Vásári játékok szervezése. Az állatok megfigyelése – kirándulás szervezése. Kiállítás, állatos tablók, képek gyűjtése. Ludas játékok az udvaron. Ajándék a gyerekeknek, lampionkészítés.
MÁRTON NAP <i>(november 11.)</i>	Múzeumpedagógiai foglalkozás
TÖKÖS NAPOK	Tökffaragó verseny. Töklámpások készítése, ijesztgetés – a csoportokban. /népi gyermekjáték, sütőtök sütés, tökmagpirítás, tökösjátékok, tökffaragó verseny/. Séta közben /Gesztenye, dió, csipkebogyó...../
ŐSZI TERMÉSEK GYŰJTÉSE BETAKARÍTÁS	Az őszi betakarítás megfigyelése, szüretelések. /dióverés, szőlő szüret, kukoricatörés – az óvodában, a Dereszla Borászatban/ Közös játékok szervezése az udvaron. Almás – diós-szívás sütemények, almakompót készítés; diótörés –darálás.
ŐSZI GYÜMOLCSNAPOK NAPOK	Gesztenye - makk figurák, csuhé, kukorica, bogyók, levelek felhasználásával.
TERMÉSJÁTÉKOK KÉSZÍTÉSE	Betakarítás a veteményes kertben. Levélseprés az udvaron.
ŐSZI MUNKÁK	Befőzés, aszalás, lekvár főzés, kukoricamorzsolás.
DEKORÁCIÓK	Az évszaknak megfelelő dekorációk készítése a folyosóra, csoportokba.

TÉL

ÜNNEPEK HAGYOMÁNYOK ESEMÉNYEK	TENNIVALÓK A TÉLI ÜNNEPKÖRBEN
ADVENT	Adventi koszorú készítése csoportonként.
/karácsonyvárás/	Közös gyertyagyújtás az óvoda adventi koszorúján, (várakozás, lelkünk ünneplőbe öltöztetése).
ADVENTI VÁSÁR	Az SZMK szervezéséhez kapcsolódva, vásár rendezése, portékák készítése a gyermekekkel. Kézműveskedés, - népi kismesterségek.
BORBÁLA NAPJA <i>(december 04.)</i>	Cseresznye ág vízbe tétele. (hagyományőrzés)
MIKLÓS NAPJA <i>(december 06.)</i>	A Mikulás várás hagyományának felelevenítése. (cipők megtisztítása-ablakba tétele, levél a Mikulásnak, dallal, verssel várjuk).
LUCA NAPJA <i>(december 13.)</i>	Lucázás hagyománya – Luca napi jókívánságok az óvodában. Luca búza ültetése (- ajándék a család karácsonyi asztalára) Jézus születésének, a szeretetnek, egymás megajándékozásának napja.
KARÁCSONY <i>(december 24-25-26.)</i>	A nagycsoportosok „Betlehemes”- játékának megtekintése. Közös ünneplés a karácsonyfa alatt, dallal – verssel. Ajándékozás csoportonként. Készülődés: mézeskalácssütés, karácsonyfa díszítés.
ÚJÉV NAPJA <i>(január 01)</i>	Újévi jókívánságok
VÍZKERESZT <i>(január 06)</i>	Karácsonyi ünnepkör utolsó napja, ezen a napon bontjuk le a karácsonyfát

A FONÓ HETE <i>(január)</i>	Népi kismesterségek megismerése, gyakorlása. (szövés, pókfonás, agyagozás, csutkababa.....)- csoportonként. A hét zárásaként mesemondó meghívása, táncház.
GYERTYASZENTELŐ <i>(február 02.)</i>	Népi időjóslat megfigyelése „meglátja –e a medve az árnyékát?” Mackós dalok, versek.
FARSANG	Jelmezes farsangi bál az óvodában. Előkészületek: tálcásúfoló dalok, mondókák. Álarcok, kalapok készítése. Az óvónők mesedramatizálása.
A TÉL ELŰZÉSE	Kiszebaba – patakba dobása (csoportonként) Busójárás a gyerekekkel, óvoda körbejárása kereplőkkel, alakoskodás álarc készítés
MADÁRETETÉS	Madáreleség bekérése a szülőktől. A madáretetők folyamatos feltöltése, a madarak megfigyelése (itthon maradt madaraink). Madárkalács készítés.
TÉL ÖRÖMEI DEKORÁCIÓK	Szánkózás, hóemberkészítés, hógolyózás, eszközök biztosítása. Dekorációk készítése folyamatosan.

TAVASZ

ÜNNEPEK, HAGYOMÁNYOK, ESEMÉNYEK	TENNIVALÓK A TAVASZI ÜNNEPKÖRBEN
ÉBRED A TERMÉSZET	Tavaszi hajtatások, ládába virágültetés. Veteményezés. Hóvirágmező megtekintése. séta közben a kertekben „Zöldág járás” – határjárás a közelben.
MÁRCIUS 15.	▪ Nemzeti ünnepünk megünneplése. ▪ A 48-as emlékműhöz zászlókat viszünk. (Dereszla pincészet falába fűródott ágyúgolyó) ▪ A nagycsoportosok műsorral készülnek. ▪ Kokárda készítése – kötélveréssel. ▪ Zászlók, csákók, párták, lovacsákák készítése.
HÚSVÉT	Húsvéti tojásfestés, locsoló verstanulás. A locsolkodás hagyományának ápolása. Tojáskeresés az udvaron. Tojásfa díszítés. Tojásfestés: múzeumpedagógiai foglalkozás.
ÁPRILIS 01.	„Bolondok napja” – egymás megtréfálása
MAJÁLIS (<i>május 01.</i>)	Ősi tavaszünnep, a májfa a természet újjászületésének jelképe. Májusfa állítása illetve díszítése az udvaron. Közös majálisozás, tavaszi játékokkal, dallal, tánccal.
ANYÁK NAPJA (<i>május első vasárnapja</i>)	Az édesanyák köszöntése. Ajándékkészítés, versek, dalok tanulása.
CSALÁDI GYERMEKNAP (<i>május végén</i>)	Egy közösen eltöltött vidám nap, a szülők és gyermekek részére. Programok szervezése, SZMK bevonásával. /Felajánlások, büfé, tombola, zsákbamacska...../

ÉVZÁRÓ MŰSOROK (<i>június elején</i>) PÜNKÖSD <u>A természet nevezetes napjai:</u> AZ <u>ÁLLATOK</u> VILÁGNAPJA (<i>október 4.</i>) A <u>VÍZ</u> VILÁGNAPJA (<i>március 22.</i>) A <u>FÖLD</u> NAPJA (<i>április 22.</i>) <u>MADARAK, FÁK</u> NAPJA (<i>május 10.</i>) <u>KÖRNYEZETVÉFELMI</u> VILÁGNAP (<i>Június 5.</i>)	Nagycsoportosok műsorral készülnek,ballagás. Kiállítás szervezése a gyermeki alkotásokból. /meghívók készítése, tarisznnyák rendelése Pünkösdi király - kiskirálylány választása. Séta a környék gazdaságaihoz. Csoportonként játékos foglalkozások, kirándulások, gyűjtőmunkák. Séta a Bodrogspartra. Csoportonkénti játékos foglalkozások. Gyűjtőmunkák, kiállítások szervezése. Környezettudatosságra nevelés. Földünk védelme (szelektív hulladékgyűjtés) Kirándulások szervezése a közelbe, kertészkedés, gyűjtőmunkák. Hazai madaraink megismerése (költöző madaraink védelme). Gyűjtőmunkák (tollak, kavicsok.....) Zöld pólóban, közösen pikniket tartunk a szabadban
---	--

NYÁR

ÜNNEPEK HAGYOMÁNYOK	TENNIVALÓK A NYÁRI ÜNNEPKÖRBEN
ARATÁS	Népi játékok, versengések az udvaron. Tájéismerő kirándulások (piknikek) Sportszerű népi játékok szervezése az udvaron. Az aratás illetve nyári munkák megfigyelése a határban. Aratókoszorú készítése.
LAKODALMAS	Lakodalmass dalos játékok szervezése.
NYÁRI	Veteményes kert gondozása, locsolása.
TEVÉKENYSÉGEK	Nyári gyűjtő munkák: búza, kamilla, bodza Befőzések, szárítások, bodzaszörp készítése. Növényi játékeszközök készítése
Új kenyér ünnepe <i>(augusztus 20.)</i>	Kenyér sütés

VII. MINŐSÉGBIZTOSÍTÁS

A környezeti nevelés céljai, feladatai illetve előírt követelményei határozzák meg azokat a tartalmakat, melyek értékelése a feladatunk. Az értékmegőrzésre, értékteremtésre és értékátadásra vállalkoztunk, a gyermek teljes személyiségét fejlesztjük.

A pedagógus környezeti nevelés gyakorlatának színvonalát minősíthetjük az alábbi elvárások megítélésével.

- Rendelkezzenek mindazon ismeretekkel, szakmai hozzáértéssel és személyiségvonásokkal, melyek a környezettudomány és az együttélésimódok alakítása során mintaként szolgálnak.
- Felkészülésüket hassa át az együttműködésre törekvés.
- Törekedjenek fenntartani az egyensúlyt a személyiség szabadsága és a munkavégzés rendje között.
- A gyermekek számára jól szervezett tevékenység során biztosítsanak sokoldalú személyes tapasztalatszerzési lehetőséget és kommunikációs helyzetet.

A tevékenységek szervezése és koordinálása során biztosítsák:

- a gyermeki kíváncsiság megőrzését
- az aktivitás fenntartását és megerősítését
- az általános és különleges adottságok felismerését, fejlesztését

VIII. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

A családdal, a szülőkkel való kapcsolat

Az óvodát az óvó, védő, szociális és nevelési funkciója összekapcsolja a családdal, az iskolával és a közművelődési intézményekkel.

Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül. A kettő összhangja, az óvoda folyamatos együttműködése a szülőkkel, a gyerekek harmonikus fejlődésének feltétele. Az óvoda nem vállalhatja át a család nevelési feladatainak megoldását, de hozzájárulhat a családi szocializáció esetleg kedvezőtlen hatásának enyhítéséhez.

A családokat, szülőket be kell vonni az óvoda életébe. A közös élmény, az óvodapedagógussal töltött idő, a közös gondok, problémák közelebb hozzák egymáshoz érzelmileg is a feleket.

Szemléletformálás a családon belüli arányos munkamegosztás működtetése érdekében.

Figyelem ráirányítás arra, hogy a gyermek szabadon kifejleszthesse személyes képességeit, szabad választási lehetőséggel bír anélkül, hogy szigorú nemi szerepek által meghatározott korlátozások vonatkoznának rá (kézműveskedő, főzőcskéző, babázó, lányokkal játszó kisfiú, építkező, autózó, szerelő, főleg fiúkkal, játszókislány).

Szemléletformálás: az iskolára való előkészítés az óvodában nem külön feladat, foglalkozás, hanem a gyermeki személyiséget kibontakoztató 3-4 éves nevelési folyamat eredménye, az iskolai beilleszkedés közvetett segítségével az óvoda kiegészíti a családi nevelést. A szülők tájékoztatása a kimenő gyermekek aktuális fejlettségi szintjét, fejlődési jellemzőit, fejlesztési feladatait tartalmazó dokumentum kérésének és iskolába általuk való továbbításának lehetőségéről

Az indirekt hatások mellett tudatos szemléletformálás, a szülők bevonása az óvodában a gyerekekkel együtt megvalósuló tevékenységekbe, kezdeményezésekbe (papírgyűjtés, komposztálás, szelektív hulladékgyűjtés, a háztartásban felesleges csomagolóanyagok gyűjtése óvodai felhasználásra, közös kirándulás stb.).

Az óvodai dokumentumokban megfogalmazott normarendszer elfogadására, nevelési felfogásba építésére motiválás. A családok által képviselt különböző gondolkodásmódok értékeinek elfogadása. A szülőkkel, gyermekekkel való közös gondolkodás, véleménycseré, döntés eredményeként a programmal összeegyeztethető plurális értékek beépítése az óvoda normarendszerébe. A komplex intervenció (beavatkozási) stratégia, cselekvési terv és gyakorlat kidolgozása a helyi szükségletek alapján.

A stratégiai terv tartalmazza az óvodában elérhető, a családi nevelés gyakorlatát segítő szolgáltatásokat (az óvodapedagógusok speciális képzettségeinek kihasználása, a logopédus, pszichológus, gyermekjóléti szolgálat, egészségügyi intézmények, szociális ágazat bevonása, szülői klub, fogadóóra, játszó délután, szülők bevonása különböző módszerekkel a nevelési folyamatba, projektek közös megvalósítása, saját kedvelt tevékenység bemutatása, nyitott ünnepek, stb.).

A cselekvési terv, munkaterv egyénre szabottan tartalmazza az egyes családoknak biztosított szolgáltatásokat, helye a gyermek személyi anyagában van a fejlesztési feladatok között.

A gyermek fejlettségének és a fejlődés egész családot érintő rizikó faktorainak mérlegelése, az erősségekre építés elve alapján.

A szülő gyermek interakció egyéni stílusainak respektálása.

A szülő segítése gyermeke viselkedésének értelmezésében

Kialakult kapcsolattartási formák:

Napi beszélgetések, információ a gyerekek állapotáról Családlátogatások

Szülői értekezletek

Nyílt napok

Közös programok szervezése a szülőkkel

Szülői munkaközösségi programok

Online kapcsolattartás

Óvodánkban a szülők képviselőtét a Szülői Munkaközösség látja el.

A bölcsődei egységgel való kapcsolattartás

A korai fejlesztés színtere az óvoda mellett működő bölcsőde. Az óvoda befogadáskor, már a bölcsődéből jövő gyermekeknél a kialakított szokásrendszert épít, hiszen már le vannak rakva a közösségi egymás mellett tevékenykedés alapjai, a saját személyükkel kapcsolatos gondozási feladatok végzésével is próbálkoznak alap szinten.

A bölcsődések is részt vesznek az óvoda által szervezett tevékenységekben, ünnepekben. (zenés előadások, farsang, egészség-hét, gyermeknap, stb.) Ismerik az óvodai környezetet, ami megkönnyíti óvodai beszoktatásukat.

Az iskolával való kapcsolattartás

Fontosnak tartjuk az óvodából az iskolába történő zavartalan átmenetet, így az óvoda és az iskola nevelőmunkájának összehangolását, az együttműködést. Az óvoda iskolaelőkészítő munkája akkor eredményes, ha a gyerekek örömmel, bizalommal, érdeklődéssel várják az iskolát. Az óvónő nevelő partneri viszonyt alakítson ki az iskolai pedagógussal. Tegye lehetővé, hogy a kisgyermekek pozitív élmények útján megismerkedjenek az iskolai életmóddal. A hatékony együttműködés érdekében megismerjük egymás nevelési módszereit, elveit. A nagycsoportosokkal ellátogatunk az első osztályokba, hogy a gyerekek közelebbről is megismerhessék az iskolai életet. Szülői értekezletre meghívjuk a leendő elsős tanító nénit, hogy a szülőket tájékoztassa az iskolai elvárásokról.

Az óvónők figyelemmel kísérik a gyerekek iskolai beilleszkedését, ezt a munkatervben is rögzítik.

A fejlettség szerinti beiskolázásra az óvónők folyamatos megfigyelése, tapasztalata és az orvosi szakvélemény alapján kerül sor. Szükség esetén a Körzeti Nevelési Tanácsadó segítségét kérjük, a sérült gyerekeket pedig a Miskolcon működő Szakértői Bizottsághoz irányítjuk.

Együttműködés az óvodából az iskolába való átmenet megkönnyítése érdekében. Konzultáció az óvodai kompetencia alapú nevelésről. Visszacsatolás a partneri igény/elégedettség mérés eredményeiről.

Figyelem felhívás arra, hogy a kimenő gyermek aktuális fejlettségi szintjét és a fejlesztés feladatait tartalmazó dokumentumot kérhetik a szülőtől. Konzultáció óvodából iskolába érkező gyermek átmeneti állapotának jellemzőiről.

A közművelődési intézményekkel való kapcsolattartás

A helyi könyvtár és Faluház lehetőségeit tudatosan használjuk fel nevelőmunkánk során.

A gyermekekkel megismertetjük a könyvtárat, egy-egy könyv kölcsönzése alkalmával elsajátíthatják az ott elvárható magatartásformát és egyben a könyv szeretetére és megbecsülésére neveljük őket.

A Faluházban bábelőadásokat és zenés játékokat nézünk meg a gyerekekkel.

Rendszeres múzeumpedagógiai foglalkozásokat szervezünk a Tokaji Múzeumba.

Az önkormányzattal való kapcsolattartás

Fenntartónk a helyi Önkormányzat, folyamatosan figyelemmel kíséri az óvodában folyó munkát. Vizsgálják a fenntartás, a működés feltételeit, szükség esetén támogatják kéréseinket, pályázatainkat.

Az egészségüggyel való kapcsolattartás

Az egészséges életmód és az egészségmegőrzés érdekében kapcsolatot tartunk a háziorvossal és a védőnővel.

A kötelező szűrővizsgálatok elvégzésében aktívan közreműködünk: látás, hallás, fogászati vizsgálat.

A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek egészségügyi ellátását biztosító egészségügyi szolgáltatóval való kapcsolattartás szabályozását lásd. Szervezeti és Működési Szabályzat.

Kapcsolattartás a helyi civil szervezetekkel

Részt veszünk a Bodrogkeresztúr Sport Egyesület és a Bodrogkeresztúr Jövőjéért Egyesület rendezvényein, sport napjain. Segítünk az egyesületek által kezdeményezett adománygyűjtésben.

Kapcsolattartás a környékbeli óvodákkal

A tokaji és a tarcali óvodával ápolunk jó kapcsolatot. Meghívjuk egymást rendezvényeinkre, szakmailag segítjük egymást.

Magyar nyelvű óvodákkal való kapcsolattartás

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, például Maroskeresztúr testvér település óvodájával kölcsönös látogatások az intézményekben, szakmai beszélgetésszervezése.

IX. GYERMEKVÉDELEM AZ ÓVODÁBAN

A gyermekvédelem feladatait meghatározó dokumentumok:

- a 2017.évi XCI. tv. az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség elmozdításáról szóló 2003.évi CXXV. tv. és a nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXC. tv. rendelkezése
- 2017. évi XCV. tv. a gyermekek védelméről és a gyámsági igazgatásról szóló 1997.évi XXXI. tv. a gyermekvédelem rendszerének megerősítése érdekében módosított rendelkezés
- 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- Az intézmény éves munkaterve és minden olyan törvényi rendelkezés, amely gyermeki jogok és a családvédelem szempontjából meghatározóak.

Óvodánkban a gyermekvédelmi munkának kiemelt jelentősége van. A társadalmi, gazdasági viszonyok változásával magasabb lett a mindennapi gondokkal küzdő családok száma.

Az óvodai gyermekvédelem magába foglalja a gyermekközösség egészére kiterjedő, ezen belül minden egyes gyermek harmonikus személyiségfejlesztéséért kifejtett pedagógiai tevékenységet. A gyermekekre való fokozott odafigyelés teszi lehetővé, hogy időben fedezhetjük fel a személyiségfejlődési problémákat.

A gyermekek zavartalan fejlődéséért, a gyermekek védelméért az óvodai nevelőtestület együttesen felelős. Mivel a családnak a nevelésben elsődleges szerepe van, az óvónő és a gyermekvédelmi megbízott feladata a szülők tájékoztatása, segítése, olykor nevelése. A gyermek érdekében sokszor külső segítséget is igénybe kell venni (orvos, önkormányzat gyermekvédelmi megbízottja, gyámhatóság). Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett kiemelt a befogadókörnyezet megteremtésével a kialakult előítéletek lebontásához való hozzájárulás, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzése.

A gyermekvédelmi megbízott feladatai:

Minden tanév elején összegyűjti a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek adatait

Munkatervet készít, mely tartalmazza a kapcsolattartás formáit a csoportokban lévő óvónőkkel, a szülői munkaközösséggel, orvossal, védőnővel, a helyi önkormányzat gyermekvédelmi felelősével és a családsegítő munkatársával

Rendszeresen látogatja a veszélyeztetett gyermekeket és a hátrányos helyzetben élő gyermekek családját Gyermekvédelmi továbbképzéseken vesz részt, az ott hallottakról tájékoztatja a nevelőtestületet.

Az évente készült kimutatás tartalmazza:

- Óvodások száma
- Ebből veszélyeztetettek száma
- Hátrányos helyzetűek száma, halmozottan hátrányos helyzetűek száma
- Három vagy többgyermekes családban élők száma

- Fogyatékos gyermekek száma
- Csonka családban nevelkedők száma

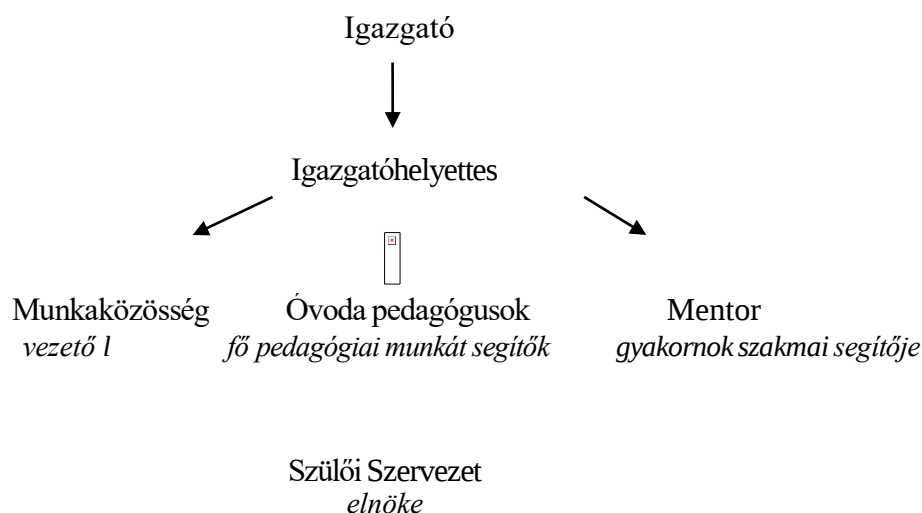
Veszélyeztetettség okai

A szociális hátrányok enyhítésére tett intézkedések

- A differenciált egyéni fejlesztés
- Egészségnevelés
- Életvezetési tanácsok a családok részére
- A mozgás prioritása a nevelésben
- Tehetséges gyermekek fejlesztése.
- Felzárkóztató foglalkozás az arra rászorulóknak részére
- Kirándulásokon a részvétel biztosítása
- Kulturális rendezvények csoportos látogatása
- Sportolási lehetőség az óvodában
- Játékos, ismeretterjesztő foglalkozások
- Szülőkkel közös programok
- Étkezési kedvezmény biztosítása

X. AZ ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS RENDSZERE

Óvodánk Irányítási - szervezeti felépítése

↓
↓
Szülők

Óvodánk írásos dokumentumai:

- Alapító Okirata. Törzskönyve
- Szervezeti és Működési Szabályzat
- Az Óvodai Nevelés Alapprogramjára épülő, helyi pedagógiai programja
- Házi rend
- A Nyitnikék Szakmai Munkaközösség terve, pedagógiai - szakmai fejlesztés
- Gyermekvédelmi terv
- Szülői Szervezet SzMSz
- Gyakornoki Szabályzat
- Az óvodai csoportok nevelési, gondozási terve.
- Csoportnaplók: egyéni és csoportos fejlesztési tervek, éves tervek, ütemterv a
tevékenységek ütemezése, heti rend, napirend,, szervezési feladatok
- Gyermekek fejlődési naplója
- Az intézményvezető: éves munkaterve, pedagógiai programja, gazdasági
(költségvetési) terve, tanügy – igazgatási dokumentációk, felvételi előjegyzési napló
- Felvételi mulasztási napló - csoportonként
- Étkezők nyilvántartása.

Az ellenőrzés az alábbiak szerint történik:

Az ellenőrzés dátuma /Havi lebontás /	Az ellenőrzött feladat	Kit ellenőriz?	Felelős (ellenőrzést végző)
Szeptember	Csoportnaplók megnyitása	minden csoport	igazgató

	Felvételi mulasztási napló megnyitása	minden csoport	igazgató
	Csoportszobák bútorzata, dekoráció, gyermekbalesetek megelőzése	minden csoport	igazgató
	Jelenléti ív, adminisztráció Munkaidő betartása	minden csoport, összes dolgozó	igazgató, helyettes
Október	Befogadás, érzelmi biztonság	2,5 év feletti és 3 éves alatti; 3 - 4 éves csoportok, minden csoport	igazgató, helyettes
	Óvodaköteles gyermekek óvodába járása	óvodapedagógus	igazgató
	Egészséges életmód	szűrőpróba szerűen óvodapedagógus	igazgató, helyettes
	Jelenléti ív, adminisztráció Munkaidő betartása	minden csoport, összes dolgozó	igazgató, helyettes
November	A gyermek fejlődésének dokumentációs rendszere DIFER	minden csoport, összes dolgozó	igazgató, helyettes
	Környezeti nevelés, környezetvédelem	szűrőpróba szerűen óvodapedagógus	igazgató, helyettes
	Jelenléti ív, adminisztráció Munkaidő betartása	minden csoport, összes dolgozó	igazgató, helyettes
December	Szülőkkel való kapcsolattartás /jegyzőkönyvek, ünnepek, események	minden csoport, óvodapedagógus, dajka	igazgató, helyettes
	Jelenléti ív, adminisztráció Munkaidő betartása	minden csoport, összes dolgozó	igazgató, helyettes
Január	SNI gyermekek ellátása /pedagógiai asszisztens, dajka segítő tevékenysége/ dokumentáció	minden csoport, óvodapedagógus, dajka, pedagógiai asszisztens	igazgató, helyettes
	Jelenléti ív, adminisztráció Munkaidő betartása	minden csoport, összes dolgozó	igazgató, helyettes

Február – Március	Tanköteles korúak egyéni fejlődése, iskolakészültsége	5-6 éves csoport óvodapedagógus	igazgató, helyettes
	Csoportnaplók, egyéni fejlődést követő dokumentáció	minden csoport	igazgató, helyettes
	Szakmai munkaközösség működése	munkaközösségek vezető	igazgatóhelyettes
	Tehetség kibontakoztatás dokumentáció	óvodapedagógusok	igazgató
	Gyermekvédelmi tevékenység dokumentáció	gyermekvédelmi koordinátor, minden csoport	igazgató
	Jelenléti ív, adminisztráció Munkaidő betartása	minden csoport, összes dolgozó	igazgató, helyettes
Április- Május	Szakmai munka ellenőrzése tematikus terv szerinti haladás, csoportnaplók	óvodapedagógusok	igazgató
	Szülőkkel való kapcsolattartás, ünnepek	óvodapedagógusok, dajkák	igazgató
	Jelenléti ív, adminisztráció Munkaidő betartása	minden csoport, összes dolgozó	igazgató, helyettes
Június - Július- Augusztus	Csoportnaplók, felvételi mulasztási naplók, egyéni fejlődési dokumentáció	minden csoport óvodapedagógusok	igazgató, helyettes
	Nyári élet szervezése balesetek megelőzés	összevont csoportok óvodapedagógusok	igazgató, helyettes
	Jelenléti ív, adminisztráció Munkaidő betartása	minden csoport, összes dolgozó	igazgató, helyettes

A pedagógiai program ellenőrzése és értékelése

A program értékelési fázisai

- a bevezetés előtt - információk gyűjtése, tájékozódás, elemzés
- a bevezetéstől - folyamatos értékelés, elemzés, önvizsgálat
- a bevezetés után - a 5. év után - vizsgálattal.

A programra vonatkozó értékelés, elemzés elsősorban a **pedagógiai program megvalósulására** vonatkozik, a megvalósulás **módját, módszerét, ütemét** ellenőrizzük.

Az óvoda **pedagógiai munkájáért az óvoda** igazgatója a felelős. A program végrehajtásáért, a célok és feladatok megvalósulásáért a csoportban dolgozó valamennyi óvónő felelős, az igazgató irányításával vesznek részt az önelemző, értékelő munkában.

A program ellenőrzésében résztvevők: az igazgató, igazgatóhelyettes, munkaközösségvezető.

Az ellenőrzés fő területei:

- A gyermekek fejlődésének értékelése:

A gyermekek képességének tükrében, az iskolára való felkészítés, fejlesztés. Új módszerek, eljárások egyéni képességfejlesztés.

- Az óvónő **nevelőmunkájának** értékelése

A csoportok neveltségi szintjére, társas kapcsolataira, nevelési - gondozási feladatainak megvalósítására vonatkozik.

- A **feltételrendszer** alakulása /tárgyi személyi/

- Az **adminisztrációs feladatok** ellenőrzése csoportnaplók, felvételi-mulasztási naplók, ütemtervek, egyéni fejlesztési terv, éves terv.

- Család - óvónők kapcsolata.

A vezető ellenőrző, értékelő munkájában az optimális egyensúly megteremtése a fontos. A hibák, a hiányosságok feltárásával egyidejűleg a megerősítés, a segítő szándékú, minőségi munkára való ösztönzés megvalósítása a cél.

A minőségbiztosítás alapja: a program célrendszerének való megfelelés.

Az ellenőrzés formái:

- látogatások ütemezése a munkatervben
- megfigyelések
- napi, időszakos beszélgetések
- egyéni, csoportos megbeszélések
- a pedagógiai dokumentumok ellenőrzése
- iskolába kerülő gyermekekről visszajelzés

A gyermek fejlődésének ellenőrzése, értékelése

A program életrendjéből fakad, hogy a tevékenységek integrálódnak, így előtérbe kerül az egyéni fejlesztés,

fejlődés lehetősége.

Az óvodába kerüléskor a családi környezet feltérképezése, anamnézis készül - így írásosdokumentum segíti a gyermek fejlődésének a nyomonkövetését a beszoktatástól - az iskolába kerülésig. Ez az egyéni fejlesztés támpontja a kiindulási alap.

A gyermek fejlődésének értékelésével a leghatékonyabb módszer a folyamatos megfigyelés, és az egyénre szabott nevelési, fejlesztési eljárások tudatos alkalmazása, a gyermekek iskolaérettségéig.

A helyi program gyakorlati hatásának értékelésére a bevezetés 3. éve után, évente kerül sor. A gyermekek fejlődésének szocializáció, kommunikáció, tapasztalatszerzés szempontjából a nevelőtestület tagjainak véleménye és a szülők visszajelzése alapján történik.

Az óvodába lépés feltételei

2011. évi CXCV. törvény

„ 8. § (1)* Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény, amely a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi kerületben, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető.

(2)* A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt.

A szülő - tárgyév április 15. napjáig benyújtott - kérelme alapján a gyermek jogos érdekét szem előtt tartva, annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek a negyedik életévét betölti, különös méltánylást érdemlő esetben, újabb kérelem alapján annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek az ötödik életévét betölti a Kormány rendeletében kijelölt szerv (a továbbiakban: felmentést engedélyező szerv) felmentheti az óvodai foglalkozáson való részvétel alól, ha a gyermek családi körülményei, sajátos helyzete indokolja. Ha az eljárásban szakértőt kell meghallgatni, csak az igazgató vagy a védőnő, továbbá tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetében az Eütv. 89. §-a szerinti általános járóbeteg-szakellátásban, vagy az Eütv. 91. §-a szerinti általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos rendelhető ki. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetében a kérelem a tárgyév április 15. napja után is benyújtható. Az eljárás időtartama ötven nap.

(2a)* A (2) bekezdésben foglalt döntés ellen közigazgatási pert a döntés közlésétől számított tizenöt napon belül lehet megindítani. A felmentést engedélyező szerv döntését a bíróság nem változtathatja meg. „

Az iskolábalépés feltételei

Az iskolaérettség a gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének eredménye. A gyermek akkor válik alkalmassá az iskolai élet megkezdésére, ha testileg, lelki szempontból és szociálisan, megfelelően fejlett.

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodából iskolássá érik. Ennek érdekében fokozatosan, de különösen az utolsó évben az iskolai nevelésre-oktatásra készítjük fel a gyermekeket.

Testi szempontból érett:

- Ha teste arányosan fejlett, teherbíró. (első alakváltás, fogváltás)
- Mozgása összerendezettebb, harmonikus, finommozgásra képes
- Idegrendszere fejlett (kiegyensúlyozott).
- Érzékszervei épek.
- Ha mozgásvágyát, érzelmeit, viselkedését irányítani képes.
- Mozgását, viselkedését testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes

Lelki szempontból érett:

- Ha érdeklődő, nyitott téri észlelése, tájékozottsága fejlett.
- Figyelme tartós, szándékos (a tanulás alapját képezi).
- Emlékezetét szándékos bevésés és felidézés jellemzi.
- Gondolkodása fejlett (lényeglátás, összefüggések felismerése, ítéletek, következtetések alkotása).
- Kialakulóban az elemi fogalmi gondolkodás.
- Beszédkészség: érthetően, folyamatosan beszél,
- Gondolatait, érzelmeit ki tudja fejezni,
- Tisztán ejti a hangokat,
- Megérti, végig hallgatja mások beszédét,
- Elemi ismeretekkel rendelkezik (tájékozott saját személyére és környezetére vonatkozóan)
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, (magatartási formák kialakulóban)
- Elemi mennyiségi ismeretei vannak

A szociálisan érett gyermek:

- képes a kapcsolatteremtésre (kész az iskolai élet, a tanító elfogadására),
- szabályokhoz tud alkalmazkodni,

- feladattudat (feladattartás - megértés - elvégzés jellemzi),
 - kitartó, munkatempója megfelelő,
 - van önuralma, fékezi indulatait, jól tűri a kudarccokat,
 - érzelmileg kiegyensúlyozott (nem agresszív, de nem is gátlásos).
 - önálló, irányítható,
 - Alakuljon ki a gyermekekben az egészséges életvitel iránti igény.
 - Ügyeljenek az esztétikus, kulturált étkezési szokások betartására, helyesen használják az evőeszközöket.
 - Helyesen, megfelelő sorrendben öltözködjének, vetkőzzenek, ügyeljenek ruhájuk rendezettségére.
 - Önállóan végezzék a testápolási teendőket, tisztálkodjanak, mossanak fogat, törölközzenek. Szükség szerint, helyesen használják a zsebkendőt.
 - Önállóan használják a WC-t.
 - Vigyázzanak maguk és társaik testi épségére, a megismert veszélyforrásokat igyekezzenek elkerülni.
- Az egészségesen fejlődő gyermek: az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.
- A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez.

A hátránnyal küzdő és a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el az iskolába lépéshez szükséges képességek kialakulása.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait, az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

A tankötelezettség kezdetének halasztása

Az Nkt. 45. § (2) bekezdése értelmében a gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. A törvényes képviselő, vagyis a szülő vagy gyám kérelmére az Oktatási Hivatal döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt.

A jogszabályok alapján nincs szükség arra, hogy a szülő vagy a gyám kérelmezze a tankötelezettség halasztását az Oktatási Hivatalnál, ha az illetékes pedagógiai szakszolgálat szakértői bizottsága a sajátos nevelési igény, illetve a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség megállapításával összefüggésben, a kérelem benyújtására nyitva álló határidő lejártá előtt (azaz január 15. napjáig) kiállított szakvéleménye tartalmazza azt a javaslatot, hogy a gyermek maradjon további egy nevelési évig óvodai nevelésben. A szakértői bizottságok legkorábban 2020. szeptemberétől adhatnak ki arra vonatkozó véleményt vizsgálatuk alapján, hogy a sajátos nevelési igényű, illetve a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek a tankötelezettsége teljesítését megkezdje-e a 2021/2022. tanévben. Ebben az esetben a gyermek az Oktatási Hivatalhoz benyújtott kérelem hiányában is további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt.

A szülőnek ilyen esetben a szakértői bizottság szakvéleményét a gyermek óvodájában mielőbb be kell mutatnia, amely alapján az óvoda a köznevelési információs rendszerben (a továbbiakban: KIR) rögzíti ezt a tényt, és a tankötelezettség egy évvel való elhalasztását.

Ha a szakértői bizottsági szakvélemény a gyermek esetében **nem** áll rendelkezésre, az Oktatási Hivatalhoz **tárgyév január 1. napjától január 15. napjáig** lehet kérelmet benyújtani.

Az iskolai beíratkozáshoz szükséges iratok a következők:

A gyermek

- Születési Anyakönyvi Kivonata
- TAJ kártyája
- Lakcím kártyája
- Személyi igazolványa (ha van)
- NEK azonosító

XI. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A helyi nevelési program érvényességi ideje:

I. verzió: 1999.szeptember 01-től - visszavonásig.

A helyi nevelési program felülvizsgálata 2004-ben megtörtént.

II. verzió: 2004.szeptember 01-től-visszavonásig

A helyi nevelési program az eredeti és felülvizsgált program módosított változata, **mely az Óvodai nevelés alapprogramja**137/1996.(VIII.28) alapján, a hatályos módosítások szerint érvényes.

Az óvoda helyi programja a **255/2009.(XI.20) korm.rendelet** és az ezt követő **221/2010.(VII.30) kormányrendelet módosítása** alapján lett egybeszerkesztve.

Az óvoda helyi programja érvényességi ideje:

III. verzió: 2013.szeptember 01-től visszavonásig.

IV. verzió: 2016/17. óvodai nevelési évtől visszavonásig

V. verzió: 2018/19. óvodai nevelési évtől (2018.08.25.) visszavonásig

VI. verzió: 2019/2020. óvodai nevelési évtől visszavonásig

VII. verzió: 2021/2022. óvodai nevelési évtől (2021. szept.1)- visszavonásig

VIII. verzió: **2024/2025. óvodai nevelési évtől (2024. 01.01.)- visszavonásig**

A helyi nevelési program módosításának szabályai:

- Amennyiben törvényi változás előírja
- amennyiben a szülői szervezet kezdeményezi, a szülők 80%-a igényli
- a nevelőtestület szakmai indokok alapján kezdeményezi
- hálózatbővítés, szervezeti átalakítás miatt

Nyilvánosságra hozatala:

A fenntartó és a partnereink számára Pedagógiai Programunk elérhető a közzétételilista szerint megjelölt helyen:

- a székhelyintézményben a vezetői irodában.
- a telephelyen a csoportszobában.

A program készítése során felhasznált programok, kiadványok

Felhasznált programok -ésirodalom jegyzéke

- Az óvodai nevelés országos alapprogramja
- Gödöllői Néphagyományőrző program Gödöllő 1997.
- Fábián Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelési program Miskolc, 1996.
- Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés (OKI, Budapest, 1977.)
- Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Kudarccal az iskolában 1992.
- Balázs Szűcs Judit: Miből lesz a cserebogár? 1992.
- Dr. Bucherna - Faust - Zadravec: Néphagyományőrzés az óvodában 1998.
- Oktatási és Fejlesztő Intézet: Zöld óvoda- módszertári segédanyag 2016.
- Segédletek az óvodai nevelési program elkészítéséhez Óvodavezetők kézikönyve I-II. OKKER Oktatási Iroda 1994
- Sajátos megoldások az óvodai gyakorlatban
- Waldorf szellemű személyiségközpontú óvodai nevelés
Sárospatak III. sz. Óvoda 1992
- B.Méhes Vera: Az óvónő és az óvodai játék 1982
Mérei – Binét: Gyermeklélektan 1985
- Forrai Katalin: Ének az óvodában 1991.
- Psenákné Gregor Klára: Kötetlenmül komplexen, naponta mesével
- 1996 Dr. Tótszóllósiné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában
1994. Epochális rendszerű tanulási folyamat az óvodában Debrecen
1994.
- Acsai Géza – Hegedűs Anikó – Vízy Istvánné : Környezeti nevelés az óvodában
- Balázs Szűcs Judit – Szatizné Gregorits Anna: Szabadon, játékosan, örömmel
A komplex foglalkoztatás kézikönyve
- SZORT BT 1998 Budapest
- Fabóné Nagy Andrea - Faggyas Jánosné : Zöld napok a környezeti nevelésben
Szarvas 2002

XII. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Jelen pedagógiai programot az óvoda nevelőtestülete fogadja el, amely az igazgató jóváhagyásával válik érvényessé. A szülői közösséggel meg kell ismertetni a pedagógiai programot.

A fenntartót egyetértési jog illeti meg, amennyiben a módosítás után a fenntartóra többletkötelezettség hárul.

A hatályba lépett programot meg kell ismertetni az óvoda azon alkalmazottaival is, akik nem tagjai a nevelőtestületnek.

Az Intézmény OM azonosítója: 028817	Készítette a nevelőtestület bevonásával: Igazgató Ph.
--	--

Véleményező	
20/2012. EMMI /VIII.31./EMMI rend.118.§(3)a)pontja	
Az óvoda szakmai munkaközössége nevében véleményt nyilvánított:	1.
Tájékoztatás	
<u>Nkt. 72.§ (5)</u> A Szülői Szervezet a Pedagógiai Programról szóló tájékoztatást megkapta :	1. SzSz Elnöke

A Pedagógiai programot jóváhagyta a fenntartó önkormányzat nevében	
Rozgonyi István polgármester	 Ph.
A dokumentum jelleg: Nyilvános	Megtalálható: Az OH honlapján https://www.oktatas.hu/hivatali_ugyek/kir_i_ntezmenykereso/!KIR_Intezmenykereso/Intezmeny/Index/028817 Székhelyintézményben: vezetői iroda Telephelyen: Nevelőtestületi szoba
Hatályos: 2024.09.01. /a kihirdetés napjától visszavonásig/ A hatályba lépéssel egy időben hatályát veszíti az intézmény 2021.09.01–én készült Pedagógiai Programja	
Verziószám: 1/2024	Készült: 2 példányban
Iktatószám:/2024.	

